

645
971

საქართველოს
საბჭოთავო
სამხრეთ-აღმოსავლეთი
საგარეო
კავშირების
სამსახური

საბჭოთავო
№ 4 1971 წ.

საბჭოთავო
სამხრეთ-აღმოსავლეთი
საგარეო
კავშირების
სამსახური

საქართველოს
რესპუბლიკის
განათლების
მინისტრის
კამერის
განცხადებით

3. 0. 0909000

განათლების მინისტრის

ქობის ხეივანის რ. გ. ცხელიძის ძეგლი

ნოვარი
პეკუნება
სამხრეთ
ოსეთის
ავტონომიურ
ოლქს

საქსთა ლენინური პეკუნების დსოუი

ნ. უნუნი.
საქართველოს კომუნისტის სამხრეთ
ოსეთის საოლქო კომიტეტის
პირველი მდიანი.

სამხრეთ ოსეთში დღესაც არ ცხრება დიდი ლენინის დაბადე-
ბის ათ წლისთავის აღსანიშნავად გაჩაღებული სოციალისტური
შეჯობებების მძლავრი გაღლა. ოლქის მშრომლები ახალი ძა-
ლით უდავოდ მესხრე ხუთწლედის პირველ წელს დასახულ ზღუ-
დებს. მუშები, კოლმეურნეები, მოსამსახურეები საუკეთესო სა-
ჩუქრებით შეხვდნენ მშობლიური კომუნისტური პარტიის XXIV
კრილობასა და საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამ-
ყარების 50 წლისთავს.

ხალხთა ლენინური შეჯობობის დროში სამხრეთ ოსეთის
ეკონომიური ოლქის მშრომლებმა დიდი წარმატებები მოი-
პოვეს სახალხო მეურნეობისა და კულტურის ვითარებაში,
რისთვისაც ოლქი ლენინის ორდენით დაჯილდოვდა.
წლითიწლიობით იზრდება სამრეწველო პროდუქციის გამოშ-
ვება როგორც ახალი საწარმოების ამოშენებით, ისე არსებულ-
და მუშაობის გაუმჯობესებით. მარტო უკანასკნელ წლებში
ამუშავდა ელექტროფორმაქანების, მომწინააღმდეგე საფენი-
ების, ავტობუსების შემკეთებელი, ტიშიური, მეტალკური, რძის
ქარხნები, სამკრევალო დაბრკა და სხვა საწარმოები, საგრ-
ძნობლად გაფართოვდა კვების ტექნიკის მალაროსამწა-
რთველისა და სატექნიკის წნელისის საწარმოს მიერ გამოშე-
ვებული პროდუქციის მოცულობა. საკმარისია ითქვას, რომ მარ-
ტო წარმან ოლქის მრეწველობამ გამოშვა 22,478 ათასი მანე-
თის პროდუქტა, წარმატებით გაანაღდა მრეწველ ხუთწლედის და-
ვალება და გვემის ხვეით ქვეყანას მისცა 6 მილიონი მანეთის
მარტო.

უკანასკნელ ხუთწლიანი სამხრეთ ოსეთის სამრეწველო სა-
წარმოთა მოცულობა გაიზარდა 2,7-ჯერ. ხუთწლიან დაპა-
რტებულ წელს ოლქის თითქმის ყველა საწარმომ უმაჯადა სა-
შობლოს სახელმწიფო გადასახადებითა დაფინანსდა.
საქმილადგაყოფილ გადასახად მილიონობით მანეთის ძირითადი
ფონდები. აიგი ახალი საწარმოო კომპლექსები, სკოლები, საავტო-
რო ობიექტები, საბავშვო დაწესებულებები, საავადმყოფოები,
კულტურის კერები და სხვა საზოგადოებრივი შენობები. მრავალ-
მა ასეველია ოჯახი ცხოვრება ახალისებულება.

ოლქის სოფლის მშრომლებს თავიანთი წილილი შედეგი
ჩვენს ქვეყანაში სოფლის მეურნეობის პროდუქტების წარმოვ-
ლის გაფართოებისათვის განაღებულ საყოველთაო-სახალხო ღა-
ტრობაში. სულ უფრო დაფინანსდა მარეწველთა, მეურნეობის, მეცხრო-
ბის, ბოსტნეულის, ყურძნის, ხორცის, რძის, მაცივლისა და სხვა
პროდუქტების წარმოება. მაღალმა მნიშვნელობის და მეცხო-
ველობის პროდუქტებია. მარტო შარშან სახელმწიფოს მიე-
ყვოდა 59.720 ცენტნერი საკუთარი ხარისხის ხლი. ხილის მო-
საგდისაშობის გაფართოებით თავი ისახელეს ამაბების, ღვინის,
კვების, ერვაფორის, ავსივისა და სხვა სოფლებს მშრომლებმა.

ყველა იმ წარმატებაში, რომლებიც მოიპოვეს სამხრეთ ოსე-
თის მშრომლებმა, თავიანთი წილილი შეიძინეს ქალებმა.
საბჭოთა ხელისუფლებამ ქალებს მოსცა მათი უფროსი და ნი-
ჭის გამოყენების, სამეურნეო, საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ
და კულტურული ცხოვრებაში ნაყოფიერი შემოქმედებითი მო-
ვაწერების სრული შესაძლებლობა.

დღეს ღვინი გვასწავლიდა — „სადაც არ არან შემამულებ-
ბი, კანიალინსებში, ვაჭრები, სადაც მშრომელთა ხელისუფლე-
ბა ახალ ცხოვრებას აშენებს ამ ქვეყანაგაგორების გარეშე, იქ
არის ქალისა და მამაკაცის თანასწორობა“.

ოლქში გვახსნებენ სამხრეთიანი ქალი, რომელთა მამაკაცი
შრომა დიდების მარადგანდელი არის მისილი. ქალები აქტიუ-
რად მონაწილეობენ ოლქის სამეურნეო და პოლიტიკურ ცხოვ-
რებაში. საქართველოს კა სამხრეთ ოსეთის საოლქო კომი-
ტეტის სოფლის მეურნეობის განყოფილებას ხელმძღვანელობს აქ-
ტიური გერა თინილივა. პარტიის ცენტრის საპაქალ კომი-
ტეტის მეორე მდივანა მუშაობს თანამ ცხოვრებაში, პარტიის
ცენტრალის რაიკომის მდივანა—მადიდა მამუკა, კომკავშირის
საოლქო კომიტეტის მეორე მდივანა—თამარ კახუკია. ღვინ-
გორის რაიონული გაზეთის რედაქტორა—გაგაენიშ ხოვლაშვი-
ლი, პარტიის ღვინგორის რაიკომის პარტიული კანონების გამ-
მად — ლუბა ასაგა, ცენტრალის სამრეწველო ფაბრიკის დირექ-
ტორა—მადიდა კასრადე და სხვები, რომლებიც წარმატებით
არისმდენ თავი დაქონებულ მოვალეობას.

საოლქო საბჭოს 106 დეპუტატიდან 39 ქალია. ოლქში გვახს-
ნებ 76 გენიო დედა, სოლო 6.650 ქალი დავაღვალდებულთა „დედო-
ბის ორფენიბითა“ და მუდლებით, 76 ქალს მინიჭებული აქვს სა-
ქართველოს ის რესპუბლიკის დამსახურებული მასწავლებლის
წოდება, 22 ქალი რესპუბლიკის დამსახურებული გენიო.

ცენტრალის რაიონის სოფელ ამაბების კოლმეურნეობის მოწი-
ნავე მწველავი ცირა რევაზაშვილი, დედატარებისრომანქანების
ქარხნის მოწინავე მუშა ალექსანდრა კობახია არჩეული არიან
საოლქო საბჭოს აღმასკომის წევრებად. გვახსნებენ საბჭოთა მეურ-
ნეობის მოწინავე მწველავი, ღვინის ორფენიშხის ღირსი ვალა-
განოვა, წინაპრის ქალების სახელობის კოლმეურნეობის მწვე-
ლავი, შრომის წითელი დროშის ორფენიშხის გვეგინა კახიკია
და სხვები მაღალ საწარმოო მაჩვენებლებს აღწევენ. რესპუ-
ბლიკის ფარგლებს გარეშე არის ცენტრილი სსრ კავშირის უმაღ-
ლესი საბჭოს დეპუტატის ვაჯაგენიშ ყოველთას სახელი, რომე-
ლიც ძირსების წველადობის გვეგინა მოვალეობის ორმაგად და
მეტად ასრულებს. ასევე შეიძლება ითქვას ზნაურის რაიონის
სოფელი აგენდის კოლმეურნეობის მოწინავე მწველავის, საქარ-
თველლის სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატის ვაჯაგენიშ მაჭარა-
ნის შესახებ.

ღვინგორის რაიონის წინაპრის სასოფლო საბჭოს თავმჯდო-
მარედ მუშაობს ეკუთნა დეკანოვა, რომელიც პირნათლად ას-
რულებს ამომრეწველთა განაწილს. სოფლებს არ არის არც ერთი
საკოთხი, რომლის გადამწყვეტაბა ის ხელმძღვანელ მონაწილეო-
ბას არ ოდებდა.

სოფლის მრეწველული ცხოვრება, სოფლების, ბიბლიოთეკების
მუშაობის მაღალე დროზე დაფინანსება, მშრომელთა საქმიანოვო
საკოთხების დაფინანსება გადამწყვეტა მისი სოფელური საზო-
რუნება.

მიუღ საბჭოთა ქალებთან ერთად სამხრეთ ოსეთის ქალებმა
კარგად იციან, რომ მათ შემოქმედებითი შრომაში, ენერგიაზე,
მეცხოველობა და თავდადებაზე დიდად არის დამოკიდებული
ჩვენი ქვეყნის წარმატებები, მოსულა და აღმავლობა. ჩვენი ქა-
ლები კომუნისტურ საზოგადოების მოწინავე მწველავთა რი-
გებში დაეხმარნ. ისინი მამულებს, ქმრებთან და მშობრთა ერთად
შემოქმედებითად მშრომობენ სამეურნეო და კულტურული მშე-
ნებლობის ვეგაა დაარსებ.

ფანის ღეს- ნასლი სი

მითელი ქალიშვილი კატემა კიტემა
ჩემივე კოჩივეისათვის ქსოვდა წი-
ლებს და ხელთათმანებს. ჩემმანსა
ცოცხად და ზამთარში გათოშილ სხეულ
გამარჯვებით დაბრუნებაზე ოცნებ
იბთობდა.

ომსა რომ გადაიქუხა, ჩემივე კოჩი-
ვი ფრმას დაუტოვდა. კატემა კი
ჯვის რაიონის ქვეშელობის კოლმეურნე-
ობის ფერმის პატარაილი განდა.

ახალგაზრდებს გულში მარისთვის ვ-
მოუწიათ. კიტემა, მითისა და მარის გა-
საყარზე, იქ სადაც დღეს ლიავეი მოე-
ბის არტახტებს იბნის, ჩემმანსა და კ-
იტემა კოჩივეებმა ზანგალაქების, კანბ-
აშვილების და მასიშვილების მეზობლად
ახალი უფედ დაიფენ. კოლმეურნეობის
სავენახე დაფილი მოუშობა. ჩემმანსა და
კატემაში ყაბირი გატეხეს, მიერული ვახ-
და კებურა ვაშლი ანარეს.

მაჭარმ თვალის მანიც ფერმისკენ ტე-
რათ მიიდან ჩამოსულთ. კატემა მწე-
ლავი გახდა, ჩემმანი — მწველი.

კოლმეურნეობას მამის ყველზე მე-
ტად მეცხოველეობის ფერმანი უჭირდ-
მოვიდოდა მწველით, ცოტა ხანს წიბე-
შვილებს და თავი მიაწებებდა. დასა-
ოყო წველადობის დონე ახლა რა უნდა
მწველით, ძირსების ფერდღემში სხა-
ლად გასდიოდათ.

სურს. ა. ზაბალოვის

კომუნურების ხელმძღვანელობამ კარგად იცოდა, რომ ანალომისასილებებს პირუტყვის მოვლა-პატრონობა არ უნაწილეობდა და მოხდა ის, რაც უნდა ხომადარაყო.

ფერმის გამგეს პირველსავე დღეს უთხრა კატუმამ:

— ძროსას, ჩემო ბატონო, რძე პირში აქვს. თუ გინდა, რომ მოიწველოს, კარგად უნდა აჭამო.

— გაჭამოთ, — დაეთანხმნენ თავმჯდომარე და ფერმის გამგე.

ველიც ძალიან დაბალი ხარისხის გამოდიოდა. ამის მიზეზები კატუმამ ფერმაში მისვლის პირველსავე დღიდან დაინახა, მაგრამ თქმა უჭირდა, რას იტყვიან ფერმის ძველი მუშაკები. გაჩუმება კი არ შეიძლებოდა.

— ქალებო, რძე ფაჭიზია, სისუფთავე უფარს. ყველის შეყვანებას ცოდნა უნდა. თქვენ რომ ყველს აკეთებთ, უხარისხია. რძე შეიძლება კარგი იყოს, მაგრამ ყველი არ გამოივლეს. რატომ აცხელებთ რძეს? ცხიმო შრატს მისდევს, ყველი მჭადივით გამოდის.

— შეაყვანე, როგორც იყო, — უთხრეს ქალებმა.

კატუმამ შეაყვანა ისური ყველი. ერთი კვირის შემდეგ გემო გაუსინჯეს და ყველას მოეწონა.

კატუმა თავისთავად გახდა ფერმის უპირატესობით დიასახლისი.

ფერმის საჭმელ გამოსწორდა.

18 ძროხას უფლის კატუმა კონივე-წელი არ ასხოს, რომ წველადობის გვე-მა არ შეეჩრულებინოს. იგი პირუტყვის მოვლა-პატრონობის გაუმჯობესებით, მთელი ენერჯის დასაბუთ ყოველწლიურად ზრდის წველადობის დონეს. ავი-ლით ბოლო წლებს მავალით:

1966 წელს საშუალოდ ერთი ფური-დან 1050 კილოგრამი რძე მიიღო, და-გვემილი 800 კილოგრამის ნაცვლად.

ნაყოფიერი გამოდგა 1968 წელს. კატუმას 23 ფური ჰყავდა გამოიყენებ-ბული. 100-პროცენტია ნამატი მიიღო და გამოზარდა. ერთი ძროხის საშუალო წველადობა კი 1.665 კილოგრამამდე აიყვანა. ამდენი რძე კვებში მანამდე არავის ჰქონდა მიღებული.

მომდევნო წელს კატუმას შრომის შე-დეგმა მოლოდინს გადაატარა — ერთი ფერის წველადობის მაჩვენებელმა 1.735 კილოგრამამ მიაღწია.

დადგა 1970 წელი. ამ წელს თერთ-მეტ თვეში მწველადება გასული წლის შე-დეგს გადაამატა.

ამჟამადაც ერთი ფურიდან რძის მი-ღების გვეგმა თითქმის ორმაჯად ასრუ-ლებს კატუმა.

მერტყეობის ფერმაში შრომა უდი-დესი კმაყოფილების ანიჭებს არა მარტო მის, არამედ კონივეების მთელ ოჯახს. ამიტომ შემთხვევითი არაა, კვებში რომ ამბობენ: კატუმამ ფერმაში თავისი დი-ნასტია შექმნაო. ამას რომ ამბობენ, მხედველობაში ჰყავთ ოჯახის უფროსი ჩერმეზი, რომელიც წლების განმავლობა-ში მოწინავე მეცხოველთა რიგებში დგას. იგი ზაფხულობით შიშაში მწვე-მასეს ნახარს, ხილს ზამთარში ადგილზე ინარჩუნებს წველადობის მაღალ დონეს.

კონივეების უფროსი შვილი სვეტლა-ნაც არ არის ფერმაში უცხო პიროვნება. იგი პატარაობიდანვე დედის მზარდაზმარ შრომობის და ბევრითაც არ ჩამორჩება. რატა, ბოროსი და მადინა სწავლისაგან თავისუფალ დროს ფერმაში ატარებენ. ამიტომ არ სჭირდება კატუმას საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს ხესიახუ წა-სვლის წინ ძროხების ვისმესთვის ვედა-ბარება. მისი შემწველებები ყოველთვის მისივე შვილები არიან.

პატიოსანი შრომით გაითქვა სახელი საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატმა. შრომაში კარგად ჩანს მისი ბუნება და ქალობა. გარკვეულ და დაუ-ზარებლობამ აქცია უჩრალო მთიელი ქალი საზოგადო მოღვაწედ.

ნახი უახლოით

უხილი სყუპი

მოთხრობა

შატავარი ლ. შენგელია

ზუბეკონ, ჩარისკაცის დედაც, არ ვიცი როგორ დაეწყო შენი ამბავი. ჩვენ, მე და შენი ვაჟიშვილი, ჩარში ერთ დღეს გაგვიწვიეს. სამხედრო სასწავლებლიდან ხშირად გიგზავნილით წერილებს, მაგრამ პასუხი არასოდეს მივიღია.

ჩვენი სოფლის ყველა ბავშვს ძალიან უყვარდი და შენ მათ მუდამ ეალერსებოდი. ახალგაზრდა ქვრივმა სიყვარული იცოდი, წერა-კითხვა კი არა. შენ აღარ გათხოვედი, რომ დღესერთა ვაჟიშვილისათვის გული არ გეტკინა. ჩარში როცა გაგვიწვიეს, ტირილი და ჩვენ რომ არ შეგვემჩინა, თვალს შავი თავშლის ბოლოებით იწყენდდი, იღეტი და დიდხანს გაჰყურებდი ჩვენს გზას. ჩვენთვის არათფირი გითქვამს, არც ის — თავს გაუფრთხილდითო, ოღონდ თვალუბთან თავშლის ბოლოები ხშირად მიგქონდა. ეგ იყო და ეგ.

და ახლა როგორ მოუყვებ ხალხს შენი ამბავი? შრომობდი, ჯახობდი, დღე და ღამეს ასწორებდი და ერთადერთ შვილს ზრდიდი... ასეთი იყო შენი ბედი, ოსი დედის, მთელი დედის ბედი. მაგრამ როგორი მძინეუკ არ

უნდა იყოს ცხოვრება, მასში მაინც გამოერევა თუნდ ერთი დღე. თუნდ ერთი შემთხვევა, რომელიც აღამიანს გულს ისე გაანათებს, როგორც ელვა ღამეს.

ერთხელ ბატამ სამხედრო სასწავლებლის უფროსს ზეთი ღონს შეებულება სთხოვა. დედა მინდა მოვიანბელოო.

შეებულებიდან რომ დამბრუნდა, ძალზე ნოკულ მითხრა, ისევე ცხოვრობს, როგორც ჩვენი იქ ყოფნის დროს ცხოვრობდაო. მაგრამ ერთხელ, ტაქტკერ მეცადინეობაზე რომ ვიყავით, შესვენების დროს ბატა გულამა გაწვა მდელიზე. თვალები დახუჭვა და ფიქრს მიეცა მერე უცებ ჩემსვე მობრუნდა და მითხრა:

— საინტერესოა, თუ შეიძლება კაცმა დედის ამავ გადიახლოს?

— თუ ვინდ ხელისგულზე ერთო-კვერცხი მოიწვა. დედის ამავს მაინც ვერ გადაიხილიო — სიმღერასავით გავუგრძელე ძველი ანდაზა.

— შინ რომ ვიყავი, დედას ვთხოვე აივანზე გაეშალა ჩემთვის ლოგინი, დაეწეკი და უცებ ჩამეძინა, ისე

ა-ლოლ-ლალი

აქვანს ვირწუფ და ირხვედა აქენის მძივი, მორჩ საჩუხე დაფთავაშებს მთვარის სხივი, გამეზარდე, დაგვენიოს ვარდით გზაი, ა-ლოლ-ლალი

ნანას გეტყვი, გეუღვინა წამსვე თვალი, გაეზარდე, გახედი სახლის მარჯნალი, მინდა კარგად შეგეწირო, გეგმე მცველად, ჩემო ღვინავ!

მომე შრომით წელში წყვება ჩამაშერი, გურობთად, ტარჯავდე იქნა ჩემი ფლერი, შენ იმინე, ირღველე ზნეით მითინ ფგანნი, ნანი, ნანი!

გამეზარდე, შემდეგ ტკბილად დამიბერდი, აღბათ, არც შენ აგშორდება მამის ბედი, განწამება, ოზგრა, კენება, მუღამ ვაი... ა-ლოლ-ლალი

არტყობ უნდა გეცავს ძროხის გავისი, შინშილად უნდა წუწნარო უხმოდ თავი, დაიმინე, არ გაქვს მიწა, არ გაქვს ვანი, ნანი, ნანი!

მითაი თოვლი იქნება თუ წვიმა რეზა, შირი გუგანად უნდა შურგით ზილი შენა, დედის გული არასოდეს დაივიწყო, სადაც იყო!

და ის დღე არ დაგვგომოდეს არასოდეს, უბედურო სამომლო რომ არ გასივდეს, შენი ზაგი, შენი წმინდა სალოცავი, ა-ლოლ-ლალი!

თარგმნა ზირმულ აბაშიძემ

ნინა ხოსთაბათი

გამინანგრძლივდა სტუმრობა, ვხედავ, შორიდან მიხმობს მამე ი გუნებით, — მუც მივყარს ჩემი მშობელი ფედა, მუც მივყარს ჩემი დები ფა ძმები! უნდა დაგშორდეთ... რ, თორემ შეშლის მონანგრძელი სამშობლოს დარად. უკვე შელიან თოვლიან მთებში, ჩემი აქ ყოფნის საათი გადის... მივდივარ... ვარი სილაში მღერის, მივდივარ... რაღაც მინდოდა შეიქცა... მივდივარ, ფედას შურებს უკან მგვერო, რომელიც ჩემს მთებს შეუღებავს თვარად.

თარგმნა მორანს ფრანკოვიძემ

როგორც აქ მივეჩვიე, სიზმარში ვნახე: ზაფხულის ცხელი მზეა, მდინარის პირას ვეგვივარ, ცხელი ქვიშა ფეხებში მილიტინებს და ვტრტი. გამომეღვინა და ვხედავ ღვინა მიზის ფეხებითან.

— რატომ არ გინახავს ამ შუალამისას? — ვკითხე მას.

— ისე... გამოვედი საბანი ხომ არ გადაიხადე-მეთქი, — შეერთა დედაჩემი, ხელი საბნის ქვეშ შემოეცოცებიან და ფეხზე მისკამდა ალურითი. წარმოგიდგენია, მთელი დამე ჩემთან იქნა. საათს დავხედე, ზუსტად შევიდი იყო. ვერ გამოვიკა, რა სახარულს ანიჭებდა ასეთი ალურისი?

— შე ეი ვიცი. განა შენ არასოდეს არ გინახავს დედა თავის ჩვილს ფეხებზე რომ ეკიდის?

— ამ ქვეყნისა შენ არაფერი გაგებება, — ჩაილაპარაკა ბაბა და ისევ გუღღნა დაიწვა. მე უცეც ის ამბავი გამახსენდა, დედაჩემმა ხუბეცონზე რომ მიამბო:

„ბატას მამა აჯრე, შევიღის დაბადებამდე ვარდაცოცვალა, ხუბეცონი ვარდაცოცვლი ქმრის ბინაში დარჩა. ბიჭუნას ხელი წელი რომ შეუსრულდა, ყვეალთი გახდა ავად. ხუბეცონი ლამის კეუახე შეიშალა. თანასოფრელები ლოცულობდნენ, მამაკაცები ვალობდნენ, რომ ღმერთ ალარდს მოწყალეება მოელო: „ტახე შენ, აღარღი... ყორღანების მწვერვალებიდან სეიას ჩამოვიტანო, სახრეთის ფერდობებზე მოსული ქერის ალაოს გამოვიცხოვო“. იმედდაკარგული დედა ექიმებთან მივიდა. მან ეი უთხრა: „მზის ამოსვლიდან მზის ჩასვლამდე შევიდი ხეობის შვიდი წყაროს წყალი მოიტანე, სამი ღვეხელი გამოატყე და აღარღისათვის ილოცე, ეს უშველის ბიჭს“.

ხუბეცონმა დედაჩემს კალთაში ჩაუტოვა ბავშვი, ხელდა აიღო და, როგორც კი მათზე მზე ამოიწვერა, მდინარის გაყოლებით დაბლა დედა. მივიდა შვიდ წყაროსთან, იქ, სადაც ისინი ხევის მდინარეს უერთდებოდნენ, და ყველა წყაროდან აიღო ცოტ-ცოტა წყალი.

ჩამავალი მზე უკვე მთის მწვერვალებზე ჩამოშდარყო, სირბილისაგან გულამოვარდნილმა თავისი სახლის ზღურბლს რომ გადააბიჯა.ფეხზე დგომბა აღარ შეეძლო. მაგრამ ცომი მიანი მოხალა და რაკა მთის მწვერვალიდან ოდნავდა მომანდა მზის შუქი, მთ საგვარეულოში ყველაზე უხეუცესმა სამ ღვეხელთან აღარღის ლოცვა წარმოთქვა.

ხუბეცონის შვილი გამოჩანართლდა.

აღარღიმ „ისინია“ დედის ლოცვა და შეიბრალა, მაგრამ ომი დაიწყო. ომის ღმერთმა არ იცის შენდობა.

...მატა შინ აღარ დაბრუნდა, სადაც არუსეთში, ომის თვალწმენელი ველის ერთ პატარა ნაკლეჯზე ძმადმეფიციული ქარისკაცების ხელით დამოხარა. ვერც ხუბეცონის ლოცვამ, ვერც მისმა ტრემლებმა ვერ უშველეს. ალა კი თვითონ ხუბეცონიე ჩვენს საკარებულის ცივ წიწაში განისვენებს.

მის შემადლებულ საფლავზე მგლოვარე ქალები-კით გულმწრფელად დგანან ყვითულ სამოსელში გამოწყობილი და თავდახრილი შემოღგომის ბალახები.

თარგმნა ნინო თოხთაძემ

კვლევა

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
მედიის ცენტრი

ნანა აქმეტელიძე

ნანა აქმეტელიძე ეკონომისტად მუშაობს მხოლოდ ორი წლის სტაჟი მქონდა, როცა სამკერველო ფაბრიკის დირექტორად დანიშნეს. დროებით სამუშაოდ რეინგზელთა საცხოვრებელი სახლის პირველი სართული გამოუყვეს. ეს იყო და ეს. დანარჩენი მის ფხასა და ორგანიზატორულ ნიჭზე იყო დამოკიდებული. ნანა აქმეტელიძე ადგილზე ზოგი წუწუნით აიკლებდა ყველას, მაგრამ იგი სულ სხვაგვარად იყო ნაწრობითი.

— პარტია მავალებს, პარტია მენდობა. მაშასადამე, უნდა გვავეთო, — თქვა და მთელი ენერჯით შეუტია საქმეს.

ჩველ ბავშვთა კომპლექტებისა და ლოგინის თეთრეულის შეკრავების მოსამზადებლად თბილისის მოდელის სახლიდან ტექნოლოგები მოიწვია. პროექტის ოსტატები ეკალოფიკაციის ანაბეჭდებლად თბილისის მე-7 სამკერველო ფაბრიკაში მიაღწინა. სწრაფად გადამოხდა საკერავი მანქანები და სულ მალე 300 ქალი ჩაება შრომის ფერხელში.

1967 წელს, როცა საკერავო მასშტაბით სამკერველოების სპეციალიზაცია მოხდა, ცხინვალის სამკერველო ფაბრიკას დაავალეს შეეცრა ქალისა და ბავშვის კაბები და ხალათები. ამან უფრო გაართულა მუშაობა. ცალკეულ უხვდობდათ ქალებს შემხედრი ნაჭრების შეერთება, გვერდითი ნაჭრების ამოხვევა, ძალზე იგრილობდა სპეციალისტების ნაკლებობა. მერე, როცა ისაქის ქუჩაზე ახალი ტიპური შენობა წამოიშობა, ქალთა არმია 500-მდე გაიზარდა. დანერგა ახალი სწრაფმავალი საკერავი მანქანები, რამაც ღიადღად გაათოლა ქალების შრომა, დახოვა დრო, გააუმჯობესა ნაწარმის ხარისხი, ფაბრიკაში მუშების ახალი ნაყდი მოვიდა.

ამჟამად ფაბრიკაში 900 დახელოვნებული მკერავი მუშაობს. შექმნილია 20 ბრიგადა. ზოგი მათგანი კომუნისტური შრომის ბრძოლის სახელს ატარებს, ზოგი კიდევ ამ საპატიო წოდებისათვის იბრძვის.

ბრიგადების სათავეში დგანან ძველი, გამოცდილი მუშები: ზალიან პლიგვა, რიასა სანაყოვე, მარიაშ ქოქოვეა, ფენია კოჩოვეა, ანა კოხავეა, ცუცა შველოძე და სხვები. ისინი ფაბრიკის გახსნის დღიდან მოვიდნენ

აქ, საწარმო მათ მეორე ოჯახად იგულისხმება და ყოველდღიურად იბრძვიან პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებისათვის, გვეგის ვალაპირებდით შესრულებისათვის. ყველა ბრიგადით გაშლილია სოციალისტური შეჯიბრება ამტკობავ შეჩვეულებით გვეგაითიბი ადრე შეამართლეს და ნაკლებად ოთხ მილიონ ცხრას ორმოცდაათქვესმეტი ათასი მანეთისა, რეალიზებულ იქნა ხუთი მილიონ სამას ოთხმეტი ათასი მანეთის მალახარისხოვანი პროდუქცია. ამან კი უფრო გაზარდა პრემიების რაოდენობა, გაუმჯობესა მუშათა მატერიალური მდგომარეობა.

დიდი ლენინის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით ფაბრიკამ საკავშირო საინჟინერო სოცელიზაციის, ხოლო ოთხმოცე მოწინავე მუშა დაჩილდოვა საინჟინერო მედლებით.

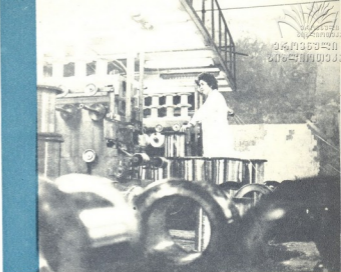
ნანა აქმეტელიძე ყოველ ღონეს ხმარობს გაუმჯობესოს მუშათა საყოფაცხოვრებო პირობები. ფაბრიკის კოლექტივს ადგილობრივი ხელისუფლებაც მხარში უდგას: მუშებისათვის შენდება კვილიმწოდებული სასადილო, ასარმოცადვილიანი ბავშვბაღი, ჰიგიენის ოთახი, უკვე ამუშავდა და სავსეა სპორტული ვეჯეტა 45-მინიანი საცხოვრებელი სახლი.

საქართველოში სამშობოა ხელისუფლების დამყარების 50 წლისთავზე ფაბრიკას კიდევ ორი საამქრო შეემატება — შენდება ახალი საგამომტრელო საამქრო და დაბა ეკათისგანისნება სამკერველო საამქრო, ამ საამქროში მხოლოდ მემშახტეთა ოჯახის წევრები იმუშავებენ და გვიდწევრებით შეეყოლო საცვლებს გაგზავნიან ჩვენი რესპუბლიკის ყველა კუთხეში.

1971 წელს გათავისწინებულა ფაბრიკაში ჩვეუფრო აგრეატული ტექნოლოგიის დანერგვა. დიდი რაოდენობით არის შეკვეთილი ახალი სწრაფმავალი საკერავი მანქანები, ახალი ხეთწოდის პირველ წელს ფაბრიკამ გვეგით შელო მილიონ ორასი ათასი მანეთის ხარისხოვანი პროდუქცია უნდა დაამზადოს და გაგზავნოს სარეალობაციოდ.

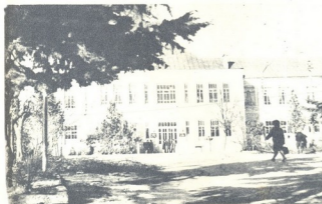
ფაბრიკის კოლექტივი გვეგის ვადადე შესრულებისათვის იბრძვის.

რ. ბაბუნია

შომანანკარებელი
სადენების
ქარხანაში

საშობაობო
სახლი

სახელმწიფო
ქედაკოვილი
ინსტიტუტი

საქართველო

სკლსის ესსუსი

სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის სამუშაო კაბინეტის კარი მორიდებით შეაღეს ქალებმა. თავმჯდომარე ფეხზე წამოდგა.

— მობრძანდით!

ქალები ერთხანს ხმის ამოუღებლად იდგნენ, მერე უფრო გაბედულმა მარიამ კუსრაევამ დაიწყო:

— ქუქუნი, თავს შემოგველე, დაგვეხმარე, ლამის ავიყაროთ აქედან.

— რა ამბავია, რა გაგვირდათ ისეთი? — აკითხა თავმჯდომარემ.

— რა და, მეზობელი აღარ გვასვენებს, — ახლა თებრი ვიგოლაევამ განაგრძო ლაპარაკი, — წყალზე არ გვატარებს, ნებს არ მოვკცებთ ჩემს მიწაზე გზა გაკელოთო, ჩვენ კი სხვა გზა არა გვაქვს. ჰოდა, აღარ ვიცით, რა წყალში ჩავცვივდეთ...

ქუქუნასთვის მათი ამბავი ახალი არ იყო, მაგრამ ის კი არ იცოდა, მეზობლების დაეამ უკვე სერიოზული ხასიათი რომ მიიღო.

— განცხადება დატოვებ და დღესვე გაეარკვევთ საქმეს, ყველაფერს მოეაწესრიგებთ, — დაამყდა თავმჯდომარემ ქალები და საქმეს ჩაუტდა.

ისევ გაიღო კარი, ნიკოლოზ გუსოვი შემოვიდა და მორიდებით მიმართა თავმჯდომარეს.

— ქუქუნი, მრცხენია, მაგრამ მტერი გზა არა მაქვს. ჩვენი სისხლხორაკი ხარ და ამიტომ ვაგებდე მოსვლა. იქნებ, მთავრობა დამეხმაროს, როგორც შრავალშვილიანს... რა ვიცი, ვეღარ გაეართვი ოჯახს თავი და... — დაირცხენინა ნიკოლოზმა.

— შენი ოჯახის აე-კარგი კარგად ვიცით, იყო თქვენზე ლაპარაკი. დაგვხმარებთ. ახლა სათანადო საბუთებს ვაგვიფორმებთ და მეორე კვირას შემოიარე.

დაიმედებული და კმაყოფილი გლეხი შინ წაიდა.

ქუქუნი ელკინოვა ლენინგორის რაიონის წინაგარის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეა. როცა ქუქუნი ამ თანამდებობაზე აირჩიეს, ბევრმა ეჭვი გამოთქვა, რა უნდა გააყეთოს ქალმა და ისიც ასე ახალგაზრდადმო. მაგრამ ენერგიულმა მუსკავამ მალე გაფანტა ეჭვი, ყარგაუნარი გამოამყვანა. მუშაობის დაწყებისთანავე ხალხის ინტერესების დაცვა გაიხანდა მთავარ საზრუნავად. შრომელთა არც ერთი განცხადება არ დაუტოვებია უუურაღლებოდ. მან

კარგად იცის, რომ ყოველი საჩივრის უკან ცოცხალი ადამიანი დგას და პასუხს ელის.

სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს მარტო განცხადებების განხილვა როდი ევალება. სოფელში საქმეს რა გამოილევს, და ქუქუნის საზრუნავიც ის არის, რომ საბჭოში შემავალ სოფლებში მოუგვარებელი არ დარჩეს არც ერთი მტკიცეული საკითხი.

კიტრიულელები ჩიოდნენ, მალაზია არა გვაქვს და პირველი მოხმარების საგნების შესაყანად ხუთ-ექვს კილომეტრზე გვიხდება სიარულიო. ქუქუნმა რაიონის სამომხმარებლო კომპერატივაში დააყენა საკითხი და მალე კიტრიულეში სასოფლო მალაზია გაიხსნა. აქაურები ქუქუნის უმადლიან, ბიბლიოთეკა რომ აქვთ. მისი ინიციატივით მალაზია და ბიბლიოთეკა ორკოსანშიც გაიხსნა.

ენერგიული თავმჯდომარე დიდ ყურადღებას უთმობს სასოფლო საბჭოს დებუბატების მუშაობას, ამომრჩეველებთან მათ კავშირს, განაწესის შესრულებას. აღმასკომის სხდომებზე წინიარდ იხილავს სამედიცინო დაწესებულებების საქმიანობასთან დაკავშირებულ საკითხებს. წინაგრელებს

წინათ წმინდა წასვლა შორის უხდებოდათ, რაიონულ ცენტრში, ანდა კასის და გორის რაიონებში. ეს მდგომარეობა ძალიან აწუხებდა ხალხს. სათანადო ორგანიზების წინაშე დააყენა საკითხი და ახლა წინაყრულებს საკუთარი აფთიაქი აქვთ.

წინაგრელები დიდი ხანია სასმელო წყლის ნაკლებობას განიცდიდნენ. ეუფუნამ ეს ამბავი კარგად იცოდა. სასოფლო საბჭოს ერთ-ერთ სხდომაზე სოფლის წყლით მომარაგების შესახებ იმსჯელეს. დეპუტატებმა გადაწყვიტეს დაეჩქარებინათ სასმელო წყლის გამოყვანა. სამკონსტრუქტორულ გაეკიმა თხრილები. სუნთა და კაჟკაჟა წყალმა იწყო დენა უბნებში. კიტრიულსა და ბაგებში ილიჩის ნათურები რომ აციოკობდა, ეს ეუფუნა ელკანოვას დამსახურებაც არის.

თავმჯდომარის თვალს არაფერი გამოეპარება. არც ის გამოეპარება, რომ სასმელო ომის ინგლისი თევდორე ხურციესა და ოში დაღუპულის შვილდეს ლიზა ტუკაევის სახლები ენგროდათ. სასოფლო საბჭოს დეპუტატების თაოსნობით მათ კონსტრუქციამ საცხოვრებელი სახლები აუშენა.

ეუფუნას ინიციატივითა და დახმარებით მალე მოეწყობა შინამოსვლელთა სტენდი. 142 წინაგრელი ვაჟაკი დაეცა დიდი სამამულო ომის ფრონტზე. მათი დაეწყება არავის შუემლია. დაე წინაგრის ცენტრში, თვალსაჩინო ადგილზე მოთავსებული ფოტოსტენდი თანასოფლელებს მუდამ მოაგონებდეს გმირთა სასახელო საქმეებს!

სასოფლო საბჭოს თავმჯდომარე ეუფუნა ელკანოვა საზრტო ოსეთის საოლქო საბჭოს დეპუტატოცაა. მოვალეობის უმწიკვლოდ შესრულებისათვის დაეილოდებულა საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საოლქო აღმასკომის საპატრო სიგალებით, ლენინის საიუბილეო მედლით, მგარამ მისთვის ეველაზე დიდი ჭილო მინც ხალხის სიყვარული და მისთვის სასახეობაა.

მ. გომიძე

სენი კუთი ქალაქი

საქართველოს

ის მოხუცი პაპა ორდანი და თავისთვის საქმიანობს. პატარა მთა შეუფუძელ სოფელი — გეგანოკარი. დიდი რომ იყოს, ვეღარ ვეღვა მისი გლეხური სიხარფი: ორდანი ბუნათუთი ვეღლაზე მკაფიანი კაცია. ვეღლაზე კეთილი, გამჭრიახი... ახე ფეკ რომს ონი ბოქუნა, ახლაც რომ მოხუცად გვადიო მითუფულა და უფრს უჯდებს: რადეცა ლოცვათუი იფორებს პაპა, საქმი

ეს იყო მოყვარის პირველი შეხვედრა — ვეღბატკაოსანინი. ახლა ის ხეშუი, ცნობილი ონი პოეტა ვორგი ბუნათუთი. ბუნათუთი, პოეტა, რომელი მშობლიურ ლიტერატურათან ერთად თანახად სცემს პატარს ქართულ მწერლობას. ცდლობს და იღწვის აზიაროს ონი მკითხველი ქართული პოეტის მადლი: ახა, რა იყო ის აღფრთოვანება, რომლითაც ხარბათუფლის „მერანა“

ანობს და გულს ავიღებს — სიზღვრასათუი წარსოვანს. ხეშუს კარგად არ ცნის ქართული. მარც ჩამარცვლით მისდევს პაპის წამლებს: „ანც მოყვარება არ ცნებს, იგი თოვისა მტრია...“ — ეგბ — ოხვარა უმატებს მოხუცი — ეინც მოყვარება არ ცნებს...

თარგმა, რომლითაც ჰეგეანობს „განდეკლი“ ახბანის, რომლითაც აკაის ლექსებს, ეყარს ლექსებს მიუსადეგა მშობლიურა ლექსი! და მინც, ეს იყო დიდი საზნადის დიდი საზნისა. ახლა ის წლები უყანა მოტოვებულა.

ფურის, ძვების, პოვნის, შერჩევის, შე-
ჩერების მუშაბა...

ფურხელ უფილიქას! რედაქციაში, მის
სამუშაო მაგიდაზე უკვე დასაბამდად გამზა-
დებული ძეგს წყაჩა — უკვეაფი „უფუხის-
ტუპოსანი“, შიუკარის გულითა და ხელით
თარგმნილი.

აი, როგორ გამოეხატება ამ დიდებულ
საქმეს მწერალი და ფილოლოგიურ მეცნიე-
რებაში დოქტორი ნაფი წუხითი: „წყაყაფუ
ხუთუთისი თარგმანი და უფირობა, რომ
ესა და დიდებულ ნაწარმი ხელმოწევისა,
არსებულისა პოეზია მეტად მწილად ითარ-
გმნება სხვათა ენაზე, განსაკუთრებით ისურ
ენაზე, ვინაიდან ჩვენს ენას თითქმის არ გა-
აზნია არქაიზმები; მისეუ ნათარგმნ ტექსტს
შუასაფუღუნობივი კოლორიტი (ენობრივი)
თითქმის ამის არავითარი საშუალება არ არ-
სებობს. ბესთაფივი გამარჯვებული გამოვიდა
ასეუ განსაკუთრებულად მწილ ტექსტიან
ორთაბარძოლისს.

სხარულით აღენიშნავ, რომ შთარგმნელ-
მა წუნს დიდის მთელი მომზებულობა
შუნარჩუნა უკვეა მაჭაფური ჩიობა, აღი-
ტერაცია, უფიქიზი სტილისტური ნიუან-
სები, — შთარგმნელმა ნათლად მიიტანა ის
მეიოველმადე...”

ეს ანა კოლევის საამებლად წარმო-
ქმული სიტყუება. ესა შეხედულება ამ ერის
წარმომადგენლისა, რომელიუ ელოდა წარ-
თივლ გენიოსთან შეხედურას. ამ მოღღინ-
ში ის მეიოხვედს აბსოვს ედებევი: ხარტონ
ფლითის და იაკობ ხიზიის შიერ თარგმნი-
ლი თაუბი, აბსოვს შუხტარ შეკლისთან ში-
ერ შერარღებული მილიანი თარგმანი „ეფუ-
ხისტუპოსანისა“.

და მაინც (შეგმარითი კვლავ პატივიცემულ
წაფის), და მაინც!

„...ეფიშორებო, ბესთაფიმა გაყეთა დიდა
კულტურული საქმე, მისი თარგმანი დიდა
ხელოვნების უსწორადება...”

შთარგმნელი სიამოვნებით დავთანხმდა
და რამდენიმე სტროფა წავეციოთა — მაღა-
ლი შიარით, დახალა შიარით.

— იყო, ისურ ტონურ დღმეს აქვს სი-
ლაბურისკენ გადაბრა. ეს მოამბებდა. და
მაინც დახალ შიარის უფრო ხშირად შიეარ-
თივილი. მაღალი შიარა ქარადა ერთგვარად.

— პატივიცემული გიორგი, როგორ და-
ლივი ის დაბარკლებანი, რომლებიც, ბუ-
ნებრივია, აღმართებოდა თქვენს წინაშე?

გ ი ო რ გ ი ბ ე ს თ ა უ თ ი: ამ დაბარკო-
ლებებზე თქვენ უკვე გაქო ნაწარმიბივი
წარმოდგენა. მწილდებოდა გადამომეტანა

მწილ კოლორიტი, სასახლის კარ, უფილით
დებულები... მიეჩრდა ზოგიერთი სტროფის
ჩაწეულმა, ტექსტოლოგიური ამოხსნა.

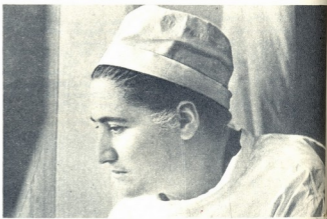
— და მაინც ამბობენ, თქვენ შესანიშნა-
ვად გაართობთ თავი ამ სიმძივებს, ამბო-
ბენ, არ თქვენ გამარჯვებულმა გამოხედობით
ტექსტიან ორთაბარძოლისს. როგორ შეს-
ტელობი ეს?

გ ი ო რ გ ი ბ ე ს თ ა უ თ ი: ამ წლების
მანძილზე მე შევადგენ საუკეთესო მეგობრი-
ბა: „ქაბილის ცხოვრება“, ხელნაწისასაბა
„სიტყვის კონა“. მე შევავა ხარწიანად

მარჯველი — „ეფუხისტუპოსანის“ შედეგ წუ-
ცუბიოსტული თარგმანი არსულ ენაზე, მე
შეავად დიდებული მოაქეკრე — „ეფუხის-
ტუპოსანის“ საბოლოოგებულობა თარგმანი.

— და ბილის გარღევი ტრადიციულ კო-
ნოვას, ტრადიციულს, მაგრამ მეტად საკი-
როს: რამ გყარასათ შეხედულებითა ამ დიდ
საქმეს, საქმეს, რომელსაც წლებმა შეადილი?
გ ი ო რ გ ი ბ ე ს თ ა უ თ ი: მიყარანა,
უპირაველს უკოლისა, ჩემმა ვალმა შიხობლი-
ერის წინაშე: მენუარტებისა ჩემი ხატივი კარ-
თულ გენიოსთან, მისი სიბარძის საგანმარ-
თან.

— და კიდევ?
გ ი ო რ გ ი ბ ე ს თ ა უ თ ი: და კიდევ
ბესუ, ვესუ, უპირაველს უკოლისა: განმე-
ტყუებინა ჩვენი მოყვარობა.

შესანიშნავი გული

— თქვენ აფულებლად უნდა ნახოთ კრი-
ტიკურ თიდაშეული, აუცილებლად ცხინვა-
ლილ ქალებზე დაწერით რამე და ქისტიკურ
თიდაშეულს ვერდი აუაროთ!.. ეს შურ-
ღებელია.

ოღმეს შთავარა პედიატრის კახიქიტადან
კო ტილდურონს წარს არავე ცხინვანებდა.
აღბო, სოფლებშია წარსული, — მიხობრეს.
და მაინც: „უნდა ნახოთ“.

— ბოლოსდაბოლოს, — ვიქვი წემების, —
გავალ ქალკუში, შევაჩერებ რომელიმე ქალს,
დღეას, და ვიხივ შიამბის შთავარა პედიატ-

რის შესახებ. ეს არც თუ ისე იროიანადუ-
რია, მაგრამ მაინც... „ინტერესო, რომელიუ
არ შევდა“.

— თქვენ ხუმრობთ. მაგრამ ასეუ რომ მი-
ეციყო, მეარწმუნეო, არ გამოხედობიო, — ში-
ობარ საოღეკო ვაჭოთის თანამშრომელმა ლი-
ზა ვალიევამ. — შეაჩერეთ თუნდაც ასა
ბავშუანი ქალი. უკველას ექნება რამე სო-
მეული, აუცილებლად კარგი სათქმელი.

— ქალბატონო ლიზა, დავიწყოთ თუნდაც
თქვენგან.

სასაჯის ეს იყო მოულოდნელი სიახლე: თურმე შორეულ კავკასიაში, აღმათა შაჰ-შაჰთან — ოსები დედუდღობითაც მშობაში — „რადღიში“ აერთიანებენ რამდენიმე სხვადასხვა ვვარს. ეს ვვარები ერთმანეთთან შეხვედრისას ამბობენ: შერ ჩემი რაღად შარო.

— ასეთ ვვარებს შერის ქალის თხოვაფთხოვებას ქალან ერიდებოდნენ. — უმატებს ზინა.

იმ გზებზე, სადაც ჩვენ შეგზურს დაევაჯარ, ქალები თითოსტარის ტრიალით ნეშურებთან წისქვილში, შეზობლობაში, ერთმანეთში, ისინი ხარშვენ მუხის ქერს და შუადღე დახვეწს საყუარო ხელით მოქსოვილ მაუღს. ეველა ოქანიდან გამოდის ისტური საქსოვა დაზვის ხმა: ეველა ოქანს გაუჭვს ბარბარულე შავი თუ კავისფერი, აღილფარი და აღმუღს-ღიფფარი სარბოები. ომი ქალს ნახელაუც მას ოქანში, კელღებზე, სოხანიათი კრტილ ფარდავები უღიოა. დარბებებს სამან-გობანადუც ეს ფარდავები უფენიან. ესეც ქალს ნახელაუცია. შამაკელებს ფიფარი, თოჯინაოვანი გრქვეულები ცუთაო. ესეც ქალს ნახელაუცია. ამიტომაც სიყვარულს ასეთ დიდ პატივს იქ ქალებს. ქალი რომ ჩავლის, ნიხასზე სათაპირად ჩამოქალითა თაყაყებთვით კი ფეხზე დგობენ უსებუჯოდ, ბოლო ცხენისთან ჩამოქვედობენ. ამიტომ არ ეშინია ქალს შორეულ გზებზეც შარბოშარბოც წასვლა.

— ზომ ასე უღონოა ქალისადმი პატივისცემა, მაგრამ მამა 10-12 წლის ბავშვს მამაც „არბოშვს“ დიდის. ახლა მოდიოდნენ მამა

კანტრლობს ვაგის აღზრდას; დაშავებს ტავში, შინდობში, სათაში, საქონელში, დაშავებს სინდობად, სამუშაოდ, სავჩიროდ. ვაგი მოსდევს მამას ნიხასზე — სათაპიროდ და ფეხზედამდგარი უმეწეს უფროსთა სიხარულს. ილიცებს ამ სკოლიდან ვიციებენ. წეს-ჩვეულებებს. უმეწეს ლექსებსა და სიმღერებს. და, ჩაც მთავარია, ბავშვს აქედანვე იციანებს მოწინავედ პატივისცემას უფროსებისადმი. „უფროსისა და საყუარო მამასადმი პატივისცემის ჩანერგვა — ეს ერთადერთი პირველადწებებითი აღზრდა ისტეზია.“ — აღნიშნავდა ერთი უცხოელი მკვლევარი.

— ჩვენს ხალხზე ბევრი მკვლევარი წერდა. — უწინაშავს ზინა გაკლითი, — მაგრამ ჩემთვის მათ შორის უთარველესს დიდებულ პოეტად კობაკ ბეთაგაოთა. იცნობს მის თეოლოგიურ წერტილებს? მე უწინაშეა მოგაწოდოთ ისინი, ანდა ტომი მივითხოვთ. ანდა, ჩემ ვიყარო, ვთავს ზომ აქვეანებდა ასეთ წარდგინებას..

კობაკ და ვაგა — სათავანებელი მთის წყნარ თოჯინა ტრისა. მთის სიბოთი და მთის სიმაკარიო.

მთა ლილია, იღებს შეგობრად მისულს უღებს კარს.

მთა მკაცრია, უწალოდ მკაცრი მტერთან, გაიქცეობს, მოღალატესთან. ამ სიწყარის კლდეები დღესაც ახსოვო ისტეზია. „აღლფის კლდეები“ მკვია. მკვია დედუდული ვიზობს უტრებს. მაგრამ ჩვენ შეგზურს მტკიცე ნახიფი მივაუვარ იქით. ვვარის გა-

ვიდევს, ხაღის მოღალატეს სწორად ასეთი სკადლო ეტებს: აგი „აღლფის კლდეები“ ასეა და იქიდან უფსკრულში უღებენ.

— შიხარ, ჩოდისა ამ მკაცრ მტრებს შეკლებული ომი ბედნიერი?

— ჩოღსაც სტუმარს იღებს. აგი არასოდეს მკობავს სტუმარს, ჩოდის მიხარანდებო. სტუმარს შეუძლია იყოს იმდენ ხანს, რამდენსაც მოინებებს. და მოელი ეს მათ ოქანის უფროსნი მისდა შუამკვეთად გაუჩენია დურბოს. როცა, სტუმარი წაბრძანების ინებებს, მისამხედლო თავად შეუაჯნავს ცხენს, მაგრამ თავს კოშკისკენ არიდებს — სტუმარი, არ ვვარის შენ წასვლა მიხაროდნისო

— კადევ ჩოდის იგი მოიელი ომი ბედნიერი?

— როცა გზაზე ვასულს, მთარველად მიქედოდა ვასტორი — წმინდა ვიარაგო, როცა ზის სანადღს, მის ყანებს მოწვეულ თვლილი გადობრედოდა „ვაყოლა“ — წმ. ოლია, რომლის სახელსაც ეფარება წაბრძანებული კლდე ლეხების მჭელი ისტური დევაგებისა; როცა ლეხივარად ექცეოდა ნაყოფიერებისა და ვაგინობის გაძეგბედი „ფარა მტარი“. როცა მამ-მარამი — წმინდა შარამ — კლდეას აფარებდა მის ოქანს; როცა „უღლფარი“ — ლეხივას საქონლისა იცავდა და აზრადღედა მის პირუტყვის როცა მჭელითა ბატონი — ტუტორი მიღებდა მის მსხვერპლ-შეწირაკს და შეწირულებდა მის ცხენს; როცა დურბო ნადირობისა — აფსატი ხელღი-უღლითანად დააბრუნებდა სახლში.

— ასე შეზობრა მობოლგური წარმართული ლეხივები მისი ტელეგურ ბრძანებს. შეზობრა, შეწირვა და შეფარა ახალ ქრისტიანულ წმინდანებს.

და ზემო შეგზური ხნის მუდგრო ოთახის საყმსელს, თოჯინის ამ სატკელით გაუვაჯარ დღევანდულობაში.

— ამ შირავ მებად სანტერესთა „ეკოპია“, თუ კავს მებე დაეცეოდა. ომი არ დიტირებდა მიყავლებთან. ვაყოლამ — წმინდა ელიამ — გაამედნიერა და სატარად იმას ვამარბობს. მხედაცებებს წარეს დაატკაუშაღენ და დაუღუღენ. ამ რიტულებს „ეკოპია“ მკვია. და, იქნებ, სწორედ ცოთანა ის წარამართული დევაგებ-ქრისტიანულ წმინდა ელიას მოგვარებულა? — ასეთია ზინა გაკლითის ვარაუდი.

კადევ ბევრი არ შიხარა, ამბისა და შამბო, შიოგის თავისი საყუარული ქარველი მსარქულებლები, შუანშიშავი წველი; პირუტყვისგორ ვიარავ ჩიგათა და ვერა ბარდა-ველაო.

და მისი შამკარა ოთახის დიდი საყუაროვან ვასბულს, მკაცრად, რა ჩვეულებრივად ეხდებოდნენ ცხენავლები ამ ქალს. შინდოდა, ვამტერებინა ყუთლით მთავარი და შეწყვეა შეხედეთ, ზინა ვაკლითი მამ იყოს, რას მდგობდა შენი ვული წინაა, რა გტოვოდა და რა განაბოდა წინათ, საუწყებებს წინათ. მან იყოს, რა იყო შენისა სავა — შეარველი შენი ჩაქობილი კერისა!

სურათი
სურათი
სურათი

ფოტო
და იაკობაშვილისა

მეგობარი
მეგობარი
მეგობარი

ფოტო
და კილაშვილი

Կ. Մանգուկյանի «Գրգռ»

Կ. Մանգուկյանի «Սպիտակ հարթ»

Կ. Մանգուկյանի «Գրգռի լույսը»

Կ. Մանգուկյանի «Գրգռ»

Կ. Մանգուկյանի «Գրգռ»

Կ. Մանգուկյանի «Գրգռ»

—"მეტიმ ბეჭი": ანა ბეჭელი, 1975

—"ბეჭელი": ანა ბეჭელი, 1975

—"მეტიმ ბეჭი": ანა ბეჭელი, 1975

საქართველო

საქართველოს ქალაქები

ქალაქ ცხინვალის ცენტრში ლაშქარ შენობა ახალი, ვეჯდაზე დასაბინა მოელოდა. აქ ყველ დასაბინა მოელოდა ცხინვალელები და არა მარტო ცხინვალელები — არაფრისმედეგები, მოციან, ჩოკოტა და სხვანი.

და ეს რომელიც ვეჯდაზე წინა დატარა — კოსტა ხეთავაშვილის სახელობის საბჭოთა ოცნების სახელმწიფო დამაბინებელი თავადი, რომელიც წინს თავისი არსებობის ორმოცი წლისთვის ირავებდა.

როგორც წინა ოცნებისათვის თავისი დამაბინებელი, მარტამ ამ წინს განაგებულა მისი ბევრი რამის გაკეთება შესწავლა ამ ვეჯდაში. იგი, როგორც რეჟისორის პირნი, ყველათვის ერთგულად ემსახურებოდა რეჟისორის საქმეს, ხალხის შორის გაბრუნობისა და ძმობის განმტკიცების საქმეს. აქ, ამ ვეჯდაში, თუკადა, ერთმანეთზე შეხვედნის შემთხვევაში იგი დას — ოსტა და ქართული. ორი დასი, რომ ვამბობთ, ამას პარობითი მისწავლობის აქვს მოლოვე. ეს არის ერთი ოცნები, რომელიც ერთი სახეობის და ერთი მისწავლობის აქვს. ეს ვრცელდება მათგანდამდეც, იგი ერთია ორივე დასისათვის; ისი მართლაც ყოველთვის მოუპოვებლად მოვლდა ქართულ პრეზენტის და, ასევე ქართულ მათგანდამდე — ოსტას, ეს ჩვენი მართლაც მათგანდამდე იმეორი სხვადასხვა დასებშია, ამისგანა ჩვენი მემორი ურთიერთობით, დღესაც დღესაც.

ოსტარ თავადის თითქმის ვეჯდა თაობის მათგანდამდე რუსული თავარული გასაგებობა მიიღეს. გაიარა მთელს მთავრობის განმტკიცებელი რუსული თავარული სკოლა, ეს განაბნა, დღესაც სასიამოვნოა, ამან განაგებულა შეხვედრე გამოიღო, მარტამ ოსტარ თავადის თავისი განმტკიცების, თვითმყოფადობისა და ვრცელდენი.

რომის ბიჭობის პრეპერსი მხოლოდ ქართული თავადის განმტკიცებისა და სურბობის, ვრცელისა და ვრცელის რეჟისორის მოხელისა. ამ მხრივ ოსტარ თავადის დიდი და ვრცელი სამსახური გაუწიეს ქართველმა რეჟისორებმა. აქ განმტკიცებულა ვ. მურგულიანი, ცნობილი რეჟისორმა ა. მარტაშვილმა, დღესაც მათგანდამდე ა. მარტამ, რომელიც მისამხად სამხრეთ რუსეთის დიქტარული და ხელისუფლების ორივე დასად მიიღეს. ვრცელისგანა ავანტიონა ლ. მარტაშვილმა, მარტაშვილმა: ნ. ყაზბეგი, დ. თავაძე, დ. თავაძეშვილმა, კომპოზიტორმა ნ. მარტაშვილმა და სხვებმა. ქართული თავადის ტრადიციებზე თვითმე ადრეველი ცნობილი ოსი თავარული მარტაშვილები: ნ. ყაზბეგი და ა. გარბაქიანი, რომლებმაც დიდიწლი წელიწადი შეუძახეს ოსტარის სამხრეთ თავარული ხელისუფლების განმტკიცების საქმეს.

როგორც წინს განმტკიცებელი მათგანდამდე ნახა და შეუძახდა მრავალი თავარული სახე. აქ, ამ სცენაზე შეხვედნებან არა მარტო ქართული და ოსი ავანტიონის, არამედ სოფელი, შექმნის, მოღონის, მოღონის, ვრცელის, მღონის, ოსტარის, ვრცელის, რეჟისორისა და სხვადასხვა რეჟისორები.

სახეობა ის, რომ ჩვენი თავადის მღონის, ვრცელისგანა და მისი საერთო მათგანდამდე განსაზღვრავს ადრევე მოსაწოდების ოცნების მათგანდამდე ქალაქის. ესენი არიან რუსულბელის სახელმწიფო ოცნების: სონი ვეჯდა, ნინო ჩაბუვა,

ზინიდა გადლოვა, ნუნუ მარტაშვილი; რუსულბელის დამსახურებელი არტისტები: მარტამ მელქონე, ნინო ნინო, ნინო ჩორივა, თანაობი ლოდავი, მარტამ ვეჯდა, ზარტა მელქონე, მარტამ ჩაბუვა და სხვები; მსახიობები: სოფელი კობალაძე, სონი იარაღოვა, ნათელა მინელაძე, ნუნუ კობაშვილი, თამარ ვასკოვა, ვრცელისმე თარაშვილი, რანსა ვლინევა, ქვიცვაი მურჯანიანი.

ქ. მთავაროვის სახელობის საბჭოთა ოცნების სახელმწიფო თავადის დიდი იმერეთის შენობა რუსულბელის დამსახურებულმა არტისტმა ზალბას ჩაბუვამ, არა მარტო როგორც შემოქმედმა, არამედ როგორც საზოგადო მოღვაწისმე ვეჯდაზე დიდი პერიოდში (დიდი სამსახური ოცნის წლებში) სწორედ მას მოუხდა თავადის გადმოღვა, იგი მისი დირექტორი და მხატვრული ხელმძღვანელი.

უფროსი თაობისთან მხარდამდე, თეატრს და მისი შემდგომ განმტკიცების ემწოდებულ ემსახურებთან ახალგაზრდა მსახიობი ქალაქი: ვეჯდაში, ნელი ველიშვილი, ცირა ბარათა, რანსა ვასკოვა, ცირა გარბაძე, ქეთიკო დანელიშვილი, ნათელა გოგიაძე და სხვები. ამ ახალგაზრდებმა, მოუხდათავე შემოქმედებითი მოღვაწეობის სიმკაცრის, შემსახრება და იმსახურეს მათგანდამდე სივარული. აქვე უნდა აღიზნოს იმითი სახეობები, რომლებიც უშუალოდ არ განმტკიცებ მათგანდამდე წინაშე, დიდად უწყობდეს ხელს ყოველი სიტუაციის, ყოველი მსახიობის წარმატების — ნათელა ცირკოვა (გუნდაცირი) და თამარ მელქონე (რეჟისორი), ისინი უკვე ხანდაზმულნი არიან, მარტამ კვლავ ახალგაზრდაული შემართებით უძღვებიან დატვირთულ საქმეს.

ჩვენი დამსახურებული წარმადებელი მთავრები ყოველ დღეს მისამხად თარბის, დიდი ღონის დახატების 100 წლისთვის აღსანიშნავად გასაღებულ სოციალისტურ შეხვედრებმა მოსახერხებელი წარმადებებისათვის, გასულ წელს თეატრის დავითლოვა სატაროველის კომპარტის სახმრეთ ოცნების საოლქო კომიტეტის, საოლქო საბჭოს აღმასკომისა და პროკავშირების საოლქო საბჭოს საერთო სიტყვით. ამგვამდ ჩვენი თავადის კოლექტივი მთელი პასუხისმგებლობით ემსახურება სატაროველი სამხრეთი ხელისუფლების დამყარების 50 წლისთავისთვის. შენის დღებში განზრახულია საოლქო სიტუაციების დესტრუქციის სატარება. მსაყრებელი ნახავს მ. მრეკლემოვის სიტყვის „ბერძნობის ჩრდილი“, ნ. სარბიკის — „სარმათსა და მის შეილება“, ე. ბარბაკის — „ამირანს“, ა. ჩხატას — „ხელს“. ლეანა მღაზრობის — „დროს“, პ. ბაგდავიის — „თქმულების მარტაშვილები“ და სხვები.

მაშინარე წინს განზრახულია თბილისში სატარების ჩვენი თავადის კოლექტივი. ეს ოცნება და სეროზული გამოცდა იქნება, მარტამ იმედი გვაქვს თავს არ შევიტყვენ.

თავიწარმე მელქონე, ქ. ხეთავაშვილის სახელობის საბჭოთა ოცნების სახელმწიფო დამსახურებული დირექტორი.

ალარ ვარ უკვა, გრამბლებში დავით კანბაძე, წიგნი-წიგნობის ჩამოღწა ვალკარის გვიანი, ...მე მოგახატავს ჩემს სოფელში აღმართა სცენად, — და ჩემს სიყვარულსაც უკვადავების სახელი ქვია.

და ვეჯადი ოცნება ვალკარის ქალზე ხაროცეს, ნათელი სხივი, ანთებული ცისკარი ღილის; მე სოფელ-სოფელ სიმღერები ჩამოვაროვი და სიმღერები მე პირველი ვარ მოძაბილი.

შრიკლებს ყანა, გვე შრიკლებს, ბუბუნებს მიწა, ვინაობს ხედავს ვაშტავალი ღერწაწის ღერი და ჩემი ვული, დახანგრებულ ველზე რომ იწვა, ისევ მშობლივი მთა-ვლების სიმღერას მღერის.

თარგმანი ალექსანდრე აბაშიანი

გვგვგნ

(ხალხური)

მა, ვაფანი, ვაფანი, ჩვენი ბიჭობის ვაბანი, ვაფანებზე ჩამოვხატავდი, რამდენჯერ სიზრმად ნახანი. იზრანა, ვაფანი ნევერო, ვაფანი ცხობილოვანი, სტუმარი ხულით ვიყავარ, რამდენ ვეფთხა გუამრავს. ვაფანი, მღონისა ვაფანავას, მგელით იყავ ვაწმიროვლი... ხარბი დაამწავლოვ, რებებზე დავუწე საწელი. თვალე გამოვყავს არწივის, გული გამოვყავს ლოპარის, სახასხად იცვს, სახასხად, შენი კობი და გომრე, იყავ სწორი და მართალი, ვით ვაფრინილი ისარი, ავიბიხვს ვადა ოცნება, ავიბიხვს ვადა სიზრმარი.

თარგმანი ვინა ვინა ვინა ვინა

გუგუნი

ლამაზი ჩითის ფარდა სათუფად გაღასწია და დანჯარაში გაიხედა. სახეზე სინათლე შემოადგა. ცინცხალი დილა გათენებულყოფი. აღმასიეთ ბრჭყვია-ლებდა მზის სხივებით მოფრქვეული დედამიწა. ჩრდილიანებში თოვლი იოღ. თოვლმა ის ბედგუგუნართი დღე დაუგემა თვალწინ, როცა სამი შეიღის დედანა და ჯერ კიდევ ახალგაზრდა ქალს ხელიდან გამოეცალა ოჯახის ბურჯი, მისი გზის გამკვალავი და ცხოვრების თანამგზავრი, სიფლის თავაკვი ეფიშ პლიცე.

1932 წელი იყო მაშინ. უფრო პლიცევი, მაღალმთიან ოსურ სოფელ რიკში კოლმეურნეობის დაარსების ინიციატორი და მისი თავმჯდომარე, საბაზო პარტიული უკრედიის მდივანი, თოვლის ზეგმა დაიტანა და ცოლ-მეოღს საკაცით მიჰგვარეს შინ. სამუდამოდ დადუმდა 1918 წლიდან პარტიის ჩრდილი, სამოქალაქო ომის მონაწილე, სახლის საქმეზე გადაგებული ვაკაცები, დადუმდა მაშინ, როცა სიფელში ჯერ კიდევ მიმდინარეობდა კლასობრივი ბრძოლა.

გატეხებული სახით იფეა ახალგაზრდა საფლავთან მართა და უხმოდ და უკრებლოდ ტიროდა. სახე მაშინ შეუტკვდა, მისმა ნაცრისფერმა თვალებმა ცქცხლი მაშინ დააკვეთეს, როცა უკრო მოქალა ვილაცის ბორჯტ ჭირქილს:

ღრმად ჩაიბარებე მიწაში, თორემ ამოტყდება და მეორე კოლმეურნეობას დაიარსებოს.

ეს გამოწვევა იყო. გააფთრებულმა

ქალმა შეუღლის სახლავზე ფიცი დასდო: მტრებს არ გავასარებო, შენს დანებულ საქმეს ჩვენ გავაგრძელებო.

დაკრალა ქმარი და ფეხვად იქცა მართა პლიცეა, სოფელ რიკის ერთ-ერთი პირველი კოლმეურნე ქალი — მწველავი, 1928 წლიდან პარტიის წევრი და ტერიტორიული პარტიული ორგანიზაციის მდივანი (აღწე იგი ახფელში ქალთა შორისაც მუშაობდა და ორი წელი რიკის სასოფლო სამუშაო აღმასკომის თავმჯდომარეც იყო). უფრო მტკიცედ ჩაუდგა ქალი სათაგუნე სოფლის კომუნისტებს და უპარტიო აქტებს, რასმავდა მათ სამუშაოთა ხელისუფლებისადმი მტრულად განწყობილი ელემენტების წინააღმდეგ სამხრძოლვლად. კოლმეურნეობაში კი იმდენ რტეს წველიდა, რამდენსაც დანარჩენი სამი მწველავი ერთად.

...1936 წელი. საქართველოში სამუშაო ხელისუფლების დამყარების 15 წლისთავი აღინიშნებოდა. პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელებმა კრებულში სამუშაო საქართველოს მშრომელთა დელეგაცია მიიღეს. დელეგაციის შემადგენლობაში მართა პლიცეც იყო. მან სიტყვა ითხოვა. ტრიბუნასთან წვლში გამართული იყოფა. შინაგან მღელვარებას მისი ლოყებისათვის ცქცხლი წყაიღებინა, უცნაურად უელავდა ნაცრისფერი თვალები. აღაპარაკდა მკვეთრი, მტკეპარე ხმით. ჭეყენის მესვეურებს თავები საკმინაობის ანგარიში ჩააპარა და უკეთესი მუშაობა აღუთქვა.

ერთი შეხედვით, ოსებსაც ჰყოლიათ

თავისი დოლორეს იმარურით...
ხუმრა ვილაცამ სიყვარულით.

— თურმე დიდი სიხარულიც დავიწყებ დაფს ადამიანს გონებას... იტრებდა შემდეგ მართა პლიცეა. — ასე მომივიდა სწორედ მაშინ, როცა სტალინმა ოქრის საათით დამასარკურა, კალინინმა კი მკერდზე შრომის წითელი დროშის ორდენი დამაბნია.

შინ დამრუნებულ ქალს სისარული შეხედდენ თანასოფელები — მართამ ასახელა ისინი, საქვეყნოდ გაიტანა მთის პატარა სოფლის სახელი. და როცა, 1938 წელს, საკართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს არჩევნებისათვის მზადება მიმდინარეობდა, როცელმა მშრომლებმა მთილაპარაკეს და დელეგატობის თავიანთი კანდიდატად მართა პლიცეა დაასახელეს. მალე კოლმეურნეობის ხელმძღვანელობაც მას ჩააბარეს.

სინებელებს არ შეუშინდა ისედაც ფსიანი და უნარბანი, შრომაში გამოეჩინა დაკებული ქალი. დილიდან გვიან ღამემდეგ ცნებით თუ ფხვით დაქორდა აღმა-დაღმა, ყველგან ასწრებდა მისულის, მის გამჭრიახ თვალებს არაფერი ეპარებოდა, თავდადებული შრომის პირად მიაგლითს ურეგებდა თანასოფელებს. წყაროსთავადივით წამოვიდა საზოგადოებრივი შეერნობა. მალე კოლმეურნეობაში რესპუბლიკური გარდაამავლი წითელი დროშა ჩაიტანეს. მერე კარგა ხანს ინარჩუნებდნენ ამ დროშას როცელი კოლმეურნეები.

მართა პლიცეა — საკართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის წევრი, მართა პლიცეა — საქართველოს კომპარტიის ყრილობათა დელეგატი, მართა პლიცეა — საკოლმეურნეო წარმომების განრიკის ორგანიზატორი — კითხულბონდენ მშრომლები რესპუბლიკური თუ საოლქო გაზოფების ფურცლებზე და გულში ოლყადნენ ამ კარგი ქალის გამჩენს.

...როცა რადიომ ჭეყენას აუწეა სამუშაო კავშირზე ფაშისტური გეგმინის ყანაღერი თავდასხმის ამბავი, მართა პლიცეა დაუყოვნებლივ მიიღო გადაწყვეტილება — მოსკოვს აფრინა დედაშენა — ნენა დამრთეთ მოქმედ არ-მიაში წავიფიფი. უარი მიიღო: ზურგმა არანალები გვირგვინა კარგი მტრბობელი. რაღა ეთქმოდამ ცქცხლი მიიყვანა და და სხეფსაც მოუკიდა: არიტა ასი ხელი-გამიბოთ. ხომ იცით, დღეიდან

ზურგი ფრონტისთვის შრომობს. მებრძოლებს საჭურჭელი, სურსათი და ტანსაცმელი ხეირდებათ... და მითის ამ პატარა სოფლიდანაც დაიძრა ფრონტისაკენ სურსათითა და თბილი ტანსაცმელით, ათასნაირი საჩუქრებით დატვირთული მანქანები. მერე ის იყო, მატრის წემოჭრის საფრთხე დაგმურკა საქართველოს. პარტიზანული რაზმის კომისრად დანიშნული მართა პლიგვა თავისი რაზმით რაკის გადასასვლელში ჩადგა გუშავად. მისი ნებართვის გარეშე არავის შეეძლო გადასასვლელით სარგებლობა.

— ამანაგო მართა, საკუთარი შეილებისთვისაც შემიზინახეთ ცოტა რაჲ, თორემ შიმშილით დავეხოცებიანო, — უთხრა ერთ დღეს ნაწილის მეთაურმა.

— როგორმე ვაგოტანთ თავს. გავიმარჯვებთ და ყველა გადაგარჩებით, მათ შორის მეც და ჩემი შვილებიც. თუ დამარცხდება გვიჭირია, მაშინ ერთ დღესაც წაიყოცლიათ.

გავიმარჯვებთ!
ფრონტისა და ზურგის მებრძოლთა ერთიანობამ, მართა პლიგვასა და მილონიზობით მისთანა ქალისა და კაცის პატრიოტიკულმა შეზარათებამ იხსნა ჩვენი ქვეყანა დამონებისაგან.

...1955 წლამდე ედგა სათავეში მართა პლიგვა რაკის კოლმეურნობას. ხანდახან მუშაობდა შერჩა ურეგული სიმბტიცე, არაქალური ძალა და გამჭირიანობა.

...ახლა მართა პლიგვა პერსონალური პენსიონარია. სამშობლოს წინაშე ვალმოხდელი, სამი დასახლებული შეილის დედა ცხინვალში ცხოვრობს, პატარა და მყუდრო სასოფლი. მის ფანჯრებს ღამეში ფერადი ჩითის ფარდები ამწვანებს. იგი 75 წლისაა, მაგრამ ამაჲდა გამართული დაღის, არც ლოყები დასტკნობია და არც ნაცრისფერ თვალებში ჩაჭრის ანაღვარდული ცვეხლი. დილით ფანჯარასთან მიდგება, ფარდას გადასწევს და სიყვარულით გაჰყურებს შობლიური ოსეთის მთასა და ბარს, რომლის აღორძინებამ მისაც უღვსა წილი.

მ. კალანდიაძე

მთავარი საკუთარი მთავარია

სხდომითა დარბაზი ხალხს ვერ იტევდა. აქ იყვნენ პარტიის სამხრეთ ოსეთის საოლქო კომიტეტის, საოლქო საბჭოს აღმასკომის, ქალაქის ორგანიზაციებისა და დაწესებულებების წარმომადგენლები. მათ შორის იყო ტან-მორჩილი, გამბადარი ქალი. იგი თავბაღუნული იჯდა და ფიქრს მიაყვამოდა. ტრიბუნაზე ორატორები ერთმანეთს ცვლიდნენ. ლაპარაკობდნენ თამარ სახაკოვას კარგ ადამიანობაზე, მის თავდადებაზე შრომაზე, მის დამამაზებელზე ოლქის წინაშე. თამარი კი იჯდა და თითქოს შორიდან ესმოდა ხალხის საუბარს.

— დიდა თამარ სახაკოვას დამაზებურება ჩვენი ოლქის მშრომელთა წინაშე, ბევრი ვიფიქრეთ მის დაფსებაზე და იმ დასკვნამდე მივედი, რომ მისი სახელი საუბრამოდ შევიტანოთ სამხრეთ ოსეთის საოლქო საბჭოს საპატიო წიგნში.

დარბაზი მოწონებით შევება ამ გადაწყვეტილებას. შემდეგ თამარს მისცეს სიტყვა.

— მე ყველაფერს ისე ვაკეთებდი, როგორც ამას გული მყარანობდა, და თუ ჩემი შრომით თანამემამულეთა მადლობა დაგვიმაზურებ, შეტი არაფერი მინდა. მე ბედნიერი ვარ...

იგრობდა ტანმა...
... ობოლი ქალიშვილი ტოლ-სწორებში დიდი ინერგიით და სერიოზულობით გამოიჩინოდა. 1929 წელს წარმატებით დამთავრა თბილისის სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტი და სხვაგან წასვლა არც უფიქრა. მშობლიურ ოსეთს სტირდებოდა საკუთარი კადრები და აქ უნდა დაბრუნებულიყო. კოლექტივისაციის პირველი წლები...

იმ დროს გლეხს ყველაფერი როდესაც მოხდა. მიწის ნაკვეთს სიცოცხლე ვით ებღაუბებოდა. საიხლეს ცეცხლს ვით ებღაუბებოდა. დიდ წინააღმდეგობებს აწყდებდნენ ახალი ცხოვრების შემოქმედნი. ანაღვად იციდებდა ფეხს კოლექტივისაცია. კულაკები და შეძლებული გლეხობა მის მტრებად გამოდიოდნენ. ზოგჯერ თავიანთ მზარევეს გადაჰყავდათ წერა-კითხვის უკოდინარი გლეხი. განსაკუთრებით ქალებს სურროდათ კულაკების მონაჩმობა. საჭირო იყო მათთან მოთმინებით მუშაობა. ეს საქმე ქალთა საბჭოებს დაევაღამათ დიდი როლი შესარულეს თავის დროზე, რომ ჩამორჩენილი, უწიგნური ისი ქალი განთვისებულულებული წარსულის ტყვეობისაგან, გამოსულიყო სოციალისმის მშენებლობის ფართო გზაზე.

იმ წლებში დიდ და ნაყოფიერ მუშაობას ეწეოდა ცხინვალის მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობის ანაღვარება დირექტორი თამარ სახაკოვას. სადა არ ნახავდით მას. ყველაფერი თვითონ უნდა შეემოწმებინა, ყველაფერს საკუთარი ხელით უნდა შესებოდა. განსაკუთრებით ახლოს იყო მეურნეობის მუშაობთან, უხსნიდა მათ სოფლის მეურნეობის განვითარების სხვადასხვა საკითხს.

ხალხის ნდობისა და პატივისცემის დამსახურება ადვილი როდია. საჭიროა პირადი მაგალითი და თამარც ეწერვიას არ ზოგავდა. სამუშაო ბევრი იყო. ყოველ დღით სხვებზე ადრე მიდიოდა სამსახურში. დღე საქმეში დამდებოდა. წლები ერთიმეორეს მისდევდა. თამარს გამომდებელი უტროდებოდა. სულ უფრო ნაყოფიერი ხდებოდა მისი საქმიანობა. ყველაგან ასწრებდა. მთაში ბალახს თიხადუნენ — თამარი აუკლებლად დაათვალიერებდა, თივა მოსაფოცნი არ დარჩეს, უუთოინობა დაეკარგებოდა. მეცხვარევეს ყველი ამოჰყავდათ, თამარი თავზე ადგა, განიქმული ისურვი ყველი მაღალი ხარისხისა უნდა იყოსო. მკა იყო თუ კალობა, ყველაგან უნდა ყოფილიყო.

...სამეცდრო-სანიციცხო ომი მიქინვარებდა. ვისაც იარაღის ხელში ადგა შეეძლო, ფრონტზე მიდილიყო. მისი მზოლოდ ქალები, მოხუცები და ბავშვები რჩებოდნენ. მწვენმა ქალებმა დიდი სამამულო ომის წლებში წარჩინებით

ჩააბარეს გამოცემა. ფრონტზე წასულ ვაჟაკებს ქალები ცვლიდნენ, ფრონტს ზურგს უმაგრებდნენ.

იმ წლებში თამარ სანაკოვეა პარტიის საშრეტო ოსეთის საოლქო კომიტეტის სოფლის მეურნეობის განყოფილების გამგედ დანიშნეს.

ძნელი იყო ჭალისათვის ასეთი საპასუხისმგებლო საქმის გაძღოლა, მაგრამ უკან დახვევა არ შეიძლებოდა. სოფლის მეურნეობის პროდუქტების სიუხვისათვის ბრძოლა ერთ-ერთ მთავარ საკითხად იდგა. თამარ სანაკოვეა ზოგჯერ კვირეების განმავლობაში რჩებოდა სოფლად, ატარებდა ლექცია-მოსხვებებს. ყოველ სოფელში ელოდნენ მას. აი ფრონტელის დედას დაუგვიანდა შვილის წერილი, თამარს შესჩივის, ის კი თავისებური ტკბილი, იმდენი საუბრით ნალექს უყურებს.

საქმე იმდენი იყო, რომ დრო არ მყოფნიდა. ვინ იცის, რამდენი დამე გასთენებია კაბინეტში, რამდენი მნიშვნელოვანი საკითხი მოუმზადებია. მუშაობდა შეუსვენებლად. მისი სიხარული მხოლოდ ის იყო, რომ ოლქის წინაშე საკუთარი წვლილი შეეტანა.

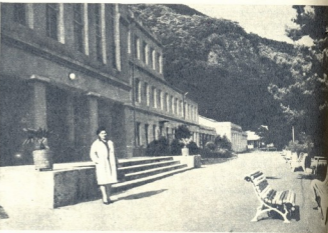
ხალხმა არ დაუცარტა ამავი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად აირჩია. ხალხის რჩეული ხალხის მსახურია. საჩივრებსა და განცხადებებსაც ყოველთვის დიდი გულისმხივრებით ვკიდებოდა.

რამდენიმე წელია პენსიაზეა თამარ სანაკოვეა, მაგრამ არ იფიწყებს კოლქტური, არ იფიწყებენ ის აღმსიანება, ვისთანაც ათეული წლების განმავლობაში იშრომა. თვითონაც ვერა ძლებს უიმათოდ. ყოველი საქმის კურსშია, იცის, სად რა ღონისძიება ტარდება, მეურნეობის რომელი დარგი დაწინაურდა.

ხშირად შეხვედებით ჭალაქში მორჩილი ტანის თმაჭალარა ჭალს, ოსური სიდარბაისლე რომ აღბუჭდია სახეზე. ეს თავმდაბალი და მორიდებული, ყველასაგან პატივსაცემი ჭალი თამარ სანაკოვეა — ოლქის საპატიო მოქალაქე.

ლუბა ნარჩკაძე.

პ. ცხაჩავას № 6 საშუალო სკოლის დირექტორი.

XXV - სახალხო მსახურის მკაცრობა

ცნობადის რაიონს რომ გასცდებით, სანაჭირო გზა ორად იყოფა: ზემოთ ონის გზა-გაყურად მიდის, ქვემოთ კი, ლიპების პირს მიუყვება ჩრდილო ორთქთსაგან მომავალი შიპა, და სანამ თვალს ქვემოტის ციხის პირით გადებდა და მდინარე და-წავე გადმულ წარწყმედა მიდის მდინარეში, უკვე იგრძნობთ ბუნებისა და ჰაერის მკვიდრ ცვლილებებს, — თუ სამართაია, ფრთხილ დაიწყებთ თოვლის საფარს, ხოლო რაფხულში ორთქი მაცოცხლებელი სიო დაეგრეს, რომ აღტაცებას იღრ დაფარავთ. ეს ჯდავია, სამხრეთ ოსეთის მარჯალაგი. აქვე დაუბრუნდება ბუნების თაყილ ღამა-ში კალთა, აქვე იგრძნობთ ქართული მი-წის სიღრმე და მადლი...

ჯავა შემთხვევით არ ამოურჩევია ხალხს საკურორტო ადგილად, იგი კავკასიონის ტყის სამხრეთ-აღმოსავლეთ კალთაზე მდებარეობს, მდინარე ლიპების უღელსაზეს იკონაში, სადაც აქ მამაკაა უღელბაიონ-ფერი სხივები, ზომიერად თბილი, ტენიანი ჰავა და სიზაინი, კანკაშა მდეობები... მაგ-არ, აქ მინიმ მთავარია მინერალური წყლები, რომელსაც ჯერ კიდევ მე-18 სა-უკუნის ცნობილია გერმანოფმა ვაუერსკი საერატოროსა მიქცია უჭრადდება, პირვე-ლი ქიმიური ანალიზი კი 1925 წელს ჩა-ატარა რ. დ. კობელისმა და „ძაუ“ ენდ-გეტის ტაბის წყლებს მიაკუთრბა.

სწორედ ამ ამაგება განამართლა ჯავა-ში 200-საწლოდანი სანატორიუმის აშენება, და 1936 წლიდან დადამდე აქ მოხდა: კუ-პანალთა ქრონიკული ამბობის, ნი-ფთებისათა ცვლის მოწოდის, ღვიძლის, საღვლის საცავლ გზების, ანთის და სხვა-სა სამკურნალოდ.

ჰატარა, მუდგორი სანატორიუმში, რომე-ლიც ურჩვეულიყოფილია ვეცლა სპორთი კანინტ-ღამარატორითი, კომფორტაბე-რობითი პალატებისა და დამხმარე სათავ-სობებით, კულუბისა და კეთილმოწყობილი სასადგლოთი, სადაც ერთდროულად 200 კაცი სადგლობს, ნამდვილად შეიძლება დასწრების და მკურნალობა... 104 კაცისა-გან უმთავარი კომპლექტივი ერთდროულად იმ-საბურება დასმენებელთა იმ დიდ ნა-კახს, რომელიც სერონის მანძილზე გა-ვიცლის ხოლმე სანატორიუმში, ეს იქნება მთავარი იქიმი ბორის ბეტკელი თუ დერა-ბეტკები ლუბანა ჩუგუცა და ელენე აბაიშ-ვილი. მუდამი ბერა კანსაზოვა და კლავ-დი და კორინდა, თუ სანატრელი გალთა დე-მეცა და შერა ბეტკეევა... მათ საქმიანო-საზე მთავებულდებლების წინგნათ გრთიად აქ გაუმჯობესო იდეალური სისუფთავით ღამარაკობს.

აგაუმჯობესებს ძირითადად ჯავის წყლებს

მკურნალობენ, რომელსაც საკურორტის შემთხვევაში თან გრთობს მელსკანეტე-რთი და ფიზიო-თერაპიული საშუალებე-ბები.

ამ სეზონიდან კი დამსვენებლები კიდევ ერთი სიკეთით ისარგებლებენ, მოდებენ შიშის აბაზანებს, უკვე დაუწყეს შიშის სა-აბაზანო, ვეცლა საჭირო მოწყობილობით. სასიარული ბილიკები, ე. წ. ტერმკური დაბებებათ აგრეთვე მათ, ვრას ეს დე-ნიწიული აქვს უჭირის მიერ.

კურორტის შემოგარენს ბუნებრივი სი-ლამაზე და მომზიბელებლბას არ აკლია, მაგრამ თუ უფრო აქტიურად ჩაგრევა აბა-ზანის ხეული, აქ უფრო მეტი მომზიბეველი ადგილებით იქნება, მაგალითად, ისეთი, რო-გორიც უკვე არის შიშის კორკოზე დაფე-რული ფანსატური, სადაცაც მარტო სამე-რეთე ოსეთის სანახები კი არა, ქართლის უღელსაზესი პერსაიფ ჩადა.

საუფრადებებთა ისიც, რომ ჯავის შრო-მელებმა ლიპების პირას მოწყობეს აქავე, რამაც კურორტს მეტი სილამაზე და ინტე-რესი უზამდა, მაგრამ რატომღაც იგი დედ-მე-და კეთილმოწყობილია...

სანატორიუმის პირდაპირ, გზის მეორე მხარეს, ლიპების ღამაში ჰალაა, რომელ-საც დროდადრო წაღვკავს ხოლმე მოუწყ-ვებარი მდინარე. შიპაში შიშის მცირე ნა-მეტიც დობად ფასობს და ჯავებებმა ეს ადგილზე გამოიყენეს — ტე-პარტი გააშე-რეს, მაგრამ ადამიანის ნარმოიგ არ და-ინდო ლიპებმა... კალაბოტი გათმაროვდა. მანძილი იმ ბუნებრივი უღელდამას, რომ-ელსაც სანატორიუმის ზონის დასაბრუ-ლამდე ქმნის მთის ქედი, სულ სამოკლე კილომეტრია. აქ მწილი არ იქნებოდა ჯებირის გაკეთება, რაც უზაღბელს გახდოდა დასასვენებელი პარკის გაშენე-ბა.

ჯავა ბერსაბეტკელი კურორტია და მას-ზე ზრუნვა დიხს. მომავალში აქ აშენ-დება ახალი კორპუსების მთელი კონს-ტრუქცია 500 დამსვენებლისათვის, მასში კურორტი უფრო მეტ მშრომელს მოემა-სურება.

სანატორიუმი „ძაუ“ სტუმრების მიღე-ბას აპირებო იწყებს და მიეზიბებს მო-ვლის ამათგებს.

მიზრანდითი, დაისვენეთ და იმკურნა-ლეთ ჯავაში. დატებით მისი ბუნების პი-რველყოფილი სილამაზით. ავანიათა ბრუ-ლისსმიერებით და აუცილებლად კმაყოფი-ლი დატრებით.

რამაზ ანათი

ჭიჭის სიძლავაჟ

(გალამა)

ოსეთი, ჩემო მშობელო,
შვილები გულბებს გისხნით:
დალუბულ ბიჭურ სიმღერა
ვგრეე საკუთარ სისხლთი.

მე, ქოხავეი ზაღლიკო,
მოეწევი ვარსკვლავის მსგავსად...
დელი, არ უნდა კდებოდნენ
ჩემი გოლები არსად.

მაგრამ ომს მაგერი წესი აქვს:
კლავან, ანგრევენი, წყადენ...
მამაც შეიღს
დადა არ სტარის,
მასზე სიმღერებს თხზავენ.

სიმღერა ისმის საფლავშიც,
სიმღერა ფანტავს სევდას.
მაგრამ, ეპ, გულის ტრლობას
ნერ გაუმოღებებს მდებას!

ომში სამშობლის შეფრთე
ჩემი მხურვალე გული,
წავე ყრბებს — ენაში აგრძლებს
სავე საზღვარე სრული.

ნუ მელი, ჩემს შესახებდრად
ხედებს ამაოდ ვაწლი.
დელილო, შენი შავებთა
აღარ მოგება სახებში.

ეპ, დელი, ნაცნობ ქვეტში
ეცადი გაიგრებ ახლა.
ტრმბლებს ნუ დაღვარი ამაოდ, —
მხრულად სიზნარე მსახვა.

ყორნისთ კომისი თავგემოთ
ქარგიით ვიგრებ მარად...
სამშობლის გულში ვიციხებლად
და შენთვის ენულ ქმარა.

თარგმნა ანბანს მამისთმავალმეზა

სივსიტლე სოციალისტური

ველა ადამიანს აქვს ისეთი დღე, როცა ნამდვილ ცხოვრებას იწყებს. და მას ესევე უწოდებენ წლებში რომ ჩაიჭრის, აისპოვებს დაავადებებს. ახლეთ იგი ვერა კანაშოვას ცხოვრებაში ის დღე, როცა შეზარბა დანიყო სასამართლოს სხდომის შედეგად. რამ მიიზღვა 16 წლის გოგონა წართლდავულებში გაქართნი სიმართლის სივარულმა, მამიებელსა სუენამ.

მეტი გოგონამ ასი წერი და თვალთ გახიზა. გადამცემები უშენებდა ყველას, ირბარბა მათ სიხარულსაც და ვარამსაც. ვუქმებოდა ველო, როცა არაბაბაზარული მოქმედების ფაქტებს წააწყდებოდა, გამოსცდილობას იძებდა, მატყობების უწარი უმასვიდებოდა, თვალთახედვის არე უფართოვებოდა.

მრატკეული გამოვიდებოდა თორბოლო ცენტიმ გაადრზადა. უცვე ჩამოვლიბებულ იურისტს, როცა საბაბო მოსამართლედ აირიბეს, როცა პირველად აილო კალამი ხელში ადამიანის ბედის გადასამწყვეტად, რატომღაც ხელი აუკანკალდა და სოცრატ ადლდა. თუმიდა ამბავიც თავისთავად ამდლებებელი იყო.

ტკბილი იჯახი ქმნდათ სერგო კოკოვესა და ვენია გოგიაძეას. სერგო სავადდებოლო სამხედრო სამსახურის მოსამდელად წადიდა. შინ დარჩა ქალი. იგი ზრდიდა ბიჭს. ერთდელად უვლიდა იჯახის და მოუთმენლად ევლოდა ქმრის დაბრუნებას. დაბრუნდა ქმარი, შინაში ამოუდგინებ ერთმანეთს, მადრამ ავ კაცს რა გამოვლეს შევანახა ავმა კაცმა ავი სივარდა ჩაწვეთა სერგოს. სერგომ წინასწორობა დაქარბა, ვერ ლინდვა-ფინტით აიკლო ფენია, მეტი ევმასუბად გადვიდა. გაწამდა ქალი, მადრამ იბისთიეს, რომ იჯახი არ დავებრია, შეურაცხუფას უსდევოვ იგანდა. ადვოტობა, დღეს თუ არა ხელ მანერ მოვლიობა ქმარი გრის. ექვით მდავადებული კავი უფრო გადცხდდა და სივსიტლი დავმუქრა უფანსაულო წელს. ფენია იძულებული გახდა ბინა-შეილთან შეფუარებინა თავი. ბინაშივლი, ანდრო გოგიაძევი, ყოველ ღლითა მიასცხობდა სამსახურამდე შეიხიბულ ფენიას. დაბინადებულმა კაცმა ავლა ბინა-შეილზე იტყვინა. სამიხილ შრახტა ჩადიდა გულში და საშუალოზე შინაგულ ბინაშივლსა და ცოლს დილაუთინა ვიოში შემხიბვიით შედვითა, მეგობრულად გაუვლინა, საშუალო ადგილამდე ტკილილ საუფრით გაბეცა, შინარულ ცოლს მადრის დატარაშიც მივხედლა, მეტი მომიხიბუნა, დანა ევლად გრის, გავლასავო და დანას და ნავებს წამოვლიო ხელი. უბად შემობრუნდა, ვერ ანდროს მიშტრა და თავი გაბრუნა, მეტი აწილდებულ ცოლს გაწოდდა და ნავები აიხა.

სივსიტლი შევლელს — გაუბუნებდა დარჩინა — სივსიტლი შევლელს — რადე დღა სამსახურდა ვერა კანაშოვას, სოცრატ შეწივებულა იმის გამბი, რომ ვრამა უსინდობა წამოსარბოლმა ავმა

სივსიტლი სამი ადამიანი იმხებერბლა, სამი სივსიტლი ჩაქო.

...კარგად დამასსოვრდა ვერას თინაშე-ვერცხილი ქალი, ჩამქრალ, ნაღვლიან თვალბში ცრემლი რომ ჩასდგომოდა. იჯდა ვერას წინ და ვცვიობდა ამბავს, თავისი იჯახის ამბავს...

ბინის სივარულით შევლდებენ, მათი ბედნიერება მას შემდეგ უფრო გაიზარდა, როცა ორი ვაკაცი შედინათ. გაჭირვებად ბეჭერი ქმნდათ და დაღებინებდა, მადრამ ქალს ვრხებდავ არ დასცხდოდა სავფედლო, რადგან იჯახში იტრბობოდა

სამართლის მიმართა და განქორწინება ითიზა. სასამართლო პროცესზე ქმარი გადცხდებოდა ანტიცეხდა, ჩემი ცრემლი უბანათი და ადგენილია, ქალს კი უფა გამოვებული და ვრხებს არ უფროდა. მუთი ეს ის კავი იყო, რომელსაც იდვალად დაარბდა და თავისი ანაღვარობა მის სივარულს შევლელა? მოსამართლის მახვილ თივლს არ გამოვებარა, რომ კაცს თავზეა ქმრდა ანბეული და ცოლის წინაშე საჭრად გაუოდა. ორბავებს მეგობრულად დავუვადე, განქორწინების საშუესესი გადასდო, ქმრას ურჩია არ აპულოდა გელსთქმის, და ვიდრე ვერ იყო, კარგად ვეჭარი.

სულ მადე იჯახში სითბო და შედრობამ დაისადვრა. რაც ვერ გადას, პირადი გამოვიდებები რწივებდა ვერა, თუ რა მდე საქმეს შეივლიდა ვერებების როგორ დადაცა საჭრო, რა დიდი ელიტოლოგიური მნიშით უნდა იყოს დაჯილდოებულ მართლმადებლების მსახური, რათა ბულის სიღრმეში ჩასწდეს ადამიანს, ამოიციოს სადვინო, რომელსაც ასე მადლეს იგი და ზრევერ იბისაც ვერინა, თავის თავსაც გამოუცხდეს, როცა ადამიანის ბედზე

მამის მტკიცე ხელი, სითბო და სივარული.

ასე გავიდა 25 წელი, პატარები მდავკავებენ, ცხოვრების პირობები მდითი დღე უფრო გაუბრბობდა, და როცა იწიწება კარბდა, ჩემს ბედნიერებას საღვარა არ აქვსო, მამის შენიშვნა იჯახისა და შეივლეს გადავებულმა, რომ მათ ცხოვრებაში ვილავ შენამე ჩადვა, დანიყო იჯახბერი ტრავედიობა. ქმრას ადრე მინდა-მოიერა მოსწრდა ცოლს, ადრე ვარეკობდა და ადრე დასასვლსობა. ბოლოს იტბამე მივიდა საქმე, რომ კაცმა სა-

მწველობ, უნდა იცხოვრო იმ ადამიანის ცხოვრებით, თუ გრდა და დავიაროს სიხარული, ფიქრობს ვერა და სავრდეს ფრთხილობს. მასთან ხომ სხვადასხვა სახათისა და სხვადასხვა ბუნების ადამიანები მივლან. საქმარისა ვრთი პატარა შედომია, რომ ყველაფერი დაიძლებო...

ვიწმე ბესტავეის გვამი იპოვეს. ადგილზე მისულ მილიციის მუშაკებს ვიღაცამ უთხრა, მანქანა, რომელმაც კაცი გაიტანა, ვიღისი იყო. ცხელ კვალს მიჰყვა მილიცია და როცა ზურგ გასივვის სახლში მივიდნენ, ზურვის ძმის მანქანის ძრავა ცხელი აღმოჩნდა. ექვმიტანილი შეიპარეს. ექსპერტმა შეამოწმა ვიღისის საბურავები, რომელზეც ერთი ღერი თმა და ვეფთი სისხლის ღაქა აღმოაჩინა...

აი, ეს ორგანიზაციის საქმე ძვეს ახლა ვერის წინ წავიდავს. დარბაზი გაქვდილია ნაღბით. სადაც კუთხეში მიკეცილულა ბეჭებში მოხრილი ქალი, რომელზეც შეიღებულ ფარსს გაუთიანავს. უფურესს ვერა საბურავზე კაღს და ფურქობს მაინც რა გეხილია და აბავე დროს რა მზარეა ფადის ხევერი. ვიღაცე პაგარა. თავს დაკანკალებს, ცხე ნავეს არ აკარებს, თიულა ქვეყნის სიკეთე მხოლოდ შეიღისთის უნდა. გაიწრუდება, დაუკაცუებება და სკამარისა მისი ერთი არასწორი ნაბეჭეტი რომ დედას შეიღეს ნაჭირებზეა მისივე გეგრთად დააწერს ბეჭებზე. მარტამ რაც უნდა დამხამავე იყოს შედეგი, დედა ცდილობს სადაცე მარტე გაამართლოს იგი. იწმე, მართალია ზურგი? — ზურგი რომ მართალია, ამის ინტუიციითაც გრანბნის გამრედილი მოსამართლე. აბა, გუყოლად ხომ არ ათია ღამებში, რათა საჭე ფურცელ-ფურცელ შეიწყავლა. კამდენდერმე დაწაზაულის ადგილზედაც მივიდა ფერა და საგონებელში ჩავართა. თუ მართალია იმ მანქანამ, რომელსაც ზურგი მართავდა, გაიტანა ბეჭებზე, მაშინ საბეჭეტი მანქანის საბურავის ანაბეჭდის მამართულება უნდა იყოს მარტეხიდან მარტეხივე და არა მარტეხიდან მარტეხივე, საბურავებზე უნდა იყოს გვირისა და სისხლის ღაქები. საოცარია, რატომ გაბორჩა ეს ძრება? ეკითხება ვერა თავის თავს და ფურქობს, უთოვდ რაღაც იტყვა ზურგმა და ამიტომ დააფდა ძრება არასწორ გზას. ვერამ სამთელით ჩამოქცილ ვაჭს აბედა და გაუღიმა, ასეთი თბილი ღლილით მხოლოდ დედა უღიროდა ზურგს. ზურგი შეკრთა, ნათელი ჩაუფდა თვალებში, ბეჭებში გაიართა და სიმართლე აღიარა.

თურმე იმ ანებელი საღამოს ზურგი მართლაც წვიდა ძმის მანქანით ამმანგებთან ერთად ხეთაგროვში და უბედურა შემთხვევიდან რამდენიმე ხნის შემდეგ დაბრუნდა შინ. მატრამ, როცა მილიციის მუშაკებმა პკითხეს — იმ საღამოს მართლად თუ არა მანქანასო, სასტიკი უარი განაცხადა, რადგან მანქანის უბნებთოვდ ტარებისათვის არავრთხელ იყო მილიციის მიერ გაფრთხილებული, არასწორმა გუნებამ ძრება შევლინაში შეიფება და გაულისმიერე მოსამართლე რომ არა, ვინ იყოს, როგორ ვინამართობდა საშხვეტო ტექნიკურის სტუდენტის ზურგ გასივვის ცხოვრება.

ახლა სამხრეთ ოსეთის საოლქო სანამართლოს თავმჯდომარეა ვერა კარმაზოვა. ზის სამუშაო ოთახში, წინამართა იღება კარი და შევიღიან ადამიანები, სხვებიან მის წინ და უამბობენ თავიანთ სიმართლას თუ მუშაბრებაზე. ვერა გულსაჭურით უსმენს ვეფლებს, რიზარტის მათ დარდს, აბეჭებს ეკითხვ რწვა-დარტეხებს, ყოველდ ღიწებს მამართლს, არ დანებრეს ოუბები, უამბობრნად არ ფარტმენ მამართლს, უდამაზალოდ არ აბეჭებს დამსაჯულს, სიმართლე არაბებს დეკლარებს, როცა საბუშაო არაბები მორტება, ვერა საბისიბანე წამსწევს. შინ სამთ შევილი დაბნელება, სამი სიმართლე. ბავემეტი დედის მისვლას ფარეარასთან მერტმლებივით ჩამოყუტული ელოდებინა.

თინა ღადიანი

195 დაუპულოვოში!

საუფაქხოვრები მომსახრებას.. რამდენი ხიდევი მოუტანა მან ხალხს — შენსებუქა წა მომა, დაზოცა ჭირების დრო, ქალს ეულტარული დასვენების და გართობის, ბავშვების შეფრება და აღზრდის მეტი სუნაღება მისცა.

საუფაქხოვრები მომსახრებას ჩვენს ქვეყანაში ახალი ამბავი როდია: მას ოქტომბრის რევოლუციის განაჩეგებს პარველი დღეებიდანვე მიეცა ურჩაღდება, მაგრამ

ამ სიკეთე ცრხისს მხოლოდ დიდი ქალაქნა მისებრებლებმა სარგებლობდნენ, დღეს კი საყოველთაო გახდა.

სამხრეთ ოსეთში შეიდი წლის წინაი შეიქმნა საუფაქხოვრებო მომსახრების სამართავლო და ამ ხნის მანძილზე, 80-ზე მეტი მნიშვნელოვანი ობიექტი ჩაედა ხალხს სამსახრში. საქართველოში საბჭოთა სელსულდების დაწყების 66 წლისთავისათვის კი ცხინვალში შენდა და აშუუქდა ქიშურა

შაქარული და ნამცხვრის წაღებები
პირდა შინახელი, აიღებდა ერთ ცალ
ნაცხს და ფანჯრისაკენ წაბანბანებოდა...
— მოედვარ, მოედვარ, — ხედდა უკ-
ნედა წიგნს. — აი, იქვე ონავრებო,
იქნა.

— ეგა! — ამოიხრებდნენ დედაბები
და გულს ამოაყოლებდნენ, — ნიდავი
მოაქვსო რაღაც წამცხვრით ჩვენი შვი-
ლებზე როგორმე მოვადგეოთ... თქვენები
სადღა არიან, აჟა ქალბატონი!

დედა ადის წინაით ახსოვდა და გვეყო-
და კოფე, ამა და ამ ქვეყანაში არიანო.
მაგრამ მერე შასხორთან წაერთხა და
ახლა ადარ იყოფა, საღ იყვნენ, ავს-
ვრისა თუ ავსტრალიაში, თუმიცა ძალია-
ნაჲ არა შეატრობდა, რაკომ არ შასხორს.
ერთს მწარედ ნაიდინებდა ხოლმე და რი-
ბებს გასაგონად ბუბუბუბებდა:

— ვამეთ, აკენეთი. მშობრები ამა რას
ფრენები!

მერე კი, როცა უკვე ხელ აწამიციებ-
დნენ, ერთი უბრაზებოდა:

— მორჩა, გვეყოფათ! ახლა ყოველი
ქვეყნის განმცხვრით. მაშ ფრელები რისო-
ვს გამსაღათ!

ეს ჩვენივე უბედურ დედამა, ხელ გა-
მოსწავლებულაო, ფრეობდნენ დედაბე-
ბები, თავითღვის არა აქვს რა და რი-
ბისა აჭმედს, ნიდავი მძლვლის მამი-
ვანზე უბნებობდესო.

მეღელ საწყალი დედა აჟა თავისი შვი-
ლების უნახაბი გაჩაფხობდა. შვილებმა
ცოცხად გაიგეს დედის საყვარელი, უკვე კარ-
და ღრე იყო გახული და აჯარუ გზის
ფულა დახარჯავდა, აჯარუ დახარჯავდა.
ჩვენები კი მთელი შაშვართი ფანჯარას
წაფებოდნენ და კრედიტებდნენ — სწავი-
ბის, ჩვენი კარგი დედა აჟა წამცხვრის
საქმეს რაკომ ადარ გვეყრისო.

დოზაეპკალა

რფე და არა იყო რა, იყო ქალად გავე-
რდეთი ერთი გაენაჭული, მისრითი ხმე-
ლი, მოუწყველი ქალი. სხუველა ერთ-
პირად ღრეებდნენ რაღაც სახელს ვინ-
ბე, დედისა და საღამომდე სხვა საქმე არა
ქმნიდა, იღვდა და ითვლიდა, ცხვირს ვინ
რამხედვერ დაეუწინებდა, საღამოთი კი
შეპყრებო ხოლმე თავისავეთი ვნაჭრებადა
დედაკაცებს და აჯარისს ახარებდა, იმან
აქედვერ დაეუწინა, ამან იმხედვერ.
მერე უნაღ გაიკრებოდნენ, და იყო
ერთი გაუთავებელი კოფე და ძრახვა. იმ-
დენს ლაქაქაქებდნენ, იმხედს იტყობდნენ
დენს, სანამ საძლიედ კიწყი არ მოწყ-
ვებოდათ.

— აი ჩვენი მეთათავე რამ არის, —
ჩურჩულ-კურჩურით ატყობდნენ ღრეებ-
ვრალა, — ზედრზედ შვიდნარე დაადე-
მინა!

— რას ამბობ! შვიდნარე ცხვირი გა-
მოსწავლი, თუ ვართუც ვუბნებოდათი. მე-
ვიღვედ რამ დაეუწინა, თითოსი გამოსო-
მაო, გაჭმეოთ შვიდის ნახვარი იყო.

— ზოგი რას ამბობდა, ზოგი რას. თათხა-
დენი, ათრედენი და, ზოლოს, ასკენი-
დენი, ეს ჩვენი მეთათავე სასაჭრებელი
შეხს მანვეთად აუღვარელი წყლით ახა-
ვებდა.

— ახლა მთელს არ ეკიბნებო? შვი-
ლი რა საოქმედი, თითმხედვერ დაადე-
მინა! — უდრედათ მხედვერებთანაჲ
სახსწამოქმარებელი ღრეებდნენა.

— კარდად დაინახე? ღრეში ხომ არ
ვეშლებო?

— ღმრთობანი ის იყო! ცხვირი გაჭმე-
მეს, თუ თორმეტზედ ნაკლები დაეუწინე-
ბოთის.

— რა გეშეულებო, რა გეშეულებო!
— ზოგი რას ამბობდა, ზოგი რას. თათხა-
დენი, ათრედენი და, ზოლოს, ასკენი-
დენი, ეს ჩვენი მამა ქრისტიანობა დაღან
ბევრ შეხს უშრებდა საღამოსო.

ერთხელ ღრეებდნენ რამე ამ თავის ამ-
ფრის ქალბეს ერთად მოუვარა ათე —
კარგა ხელისაღ მორგებდნენ, კურჩოში
რამხედნი დედუ არის, იმაზე შვიდი იყვნენ,
— წაიჭვანა და სინორს მთლიოს ფანჯა-
რასთან გახუდნენ. მაგრამ სინორს ფე-
ლით ერთხელაჲ არ დაეუწინა ცხვირი.

ან რაკომ დაადეებდნენ? არც გაიციებ-
დნი იყო და არც თუიწინ დაუწინოდას.
— უკუთე ერთი არ ატყობინებს! — ვ-
დარ მითობინა ღრეებდნენა — აქ რა-
ღაც უწინდებოდა!

— მამხედვალა ვერცა! — კვრის დაუ-
კრეს ქალბესა.
დაპარაკი შეესმა თუ არა, სინორს დაუ-
წინოთ ერთი მუჯა დაფრული წიწკაა რა-
განა შესაშეპუნებელი წყნეში და უწინ-
რად თავზე გადაფრქვეთა ფანჯარასთან
აჭეწული კორცაგანეს.

პირველმა თვითონ ღრეებდნენა და-
დებინა.

— აუფილი!

მერე დაპარჩენებზე ატყვენენ.
— აუფილი, აუფილი, აუფილი!
ატყობენ და ატყობენ, ძლივსდა გაიერ-
დენენ.

— შე თქვენზე ბევრჯერ დაადეებინო,—
თქვა ღრეებდნენა.

— რა საკადრისა, წყნედხედვერ არ
დაეციებინებო! — სიფხვა გაუტყობავს
ქალბესა.

იღაფს, რაკაპარჩენდა და, სილოს, თა-
ში სწეოდნენ ერთმანეთს, ზღელ მთლად შე-
მოიხიბს, რაც ვანთ ვეფთო. თანვე სხუვე-
ლას თითო წინა აბილი ჩაეჭვება.

ის დედ იყო და ღრეებდნენაღას იმ ქა-
ლის სწეოდნენ ერთმანეთს, ზღელ მთლად შე-
მოიხიბს, რაც ვანთ ვეფთო. თანვე სხუვე-
ლას თითო წინა აბილი ჩაეჭვება.
ის დედ იყო და ღრეებდნენაღას იმ ქა-
ლის სწეოდნენ ერთმანეთს, ზღელ მთლად შე-
მოიხიბს, რაც ვანთ ვეფთო. თანვე სხუვე-
ლას თითო წინა აბილი ჩაეჭვება.

— უკრები ერთი, — ამბობდა ნაღბი,
— ვერბობი, აუბობი, რადაც კეთილ საჭმეებს
აჭმეშედა. თანვე რა ამბავა, რამხედნი
სიკეთე ქობინა აჲ მამათყობებულს და-
ფრულით, ეს თუ საშობოთხი არ მონებდა,
მაშ, აბა, სხვა ვინ უნდა მოხედეს!

ქვეყნიური სურათები

წიგნების სურათები

ქვეყნიურ ჩამოთვალ 5 გრ კარაქი და ცეცხლზე დაფრთხი, გაბრუნების შემდეგ შიგ ჩაყარეთ 170 გრ დაფრთხილი ყველი და ურიეთ სანამ არ გაითქვითება, მერე ჩაუმატეთ პურის ფქვილი და ისევ ურიეთ 2-3 წუთი. შემდეგ მოათავსეთ შესაფერ კურჭალებზე და მიიგანეთ სურჭარზე.

სამომხმინა

მოზილეთ 200 გრ ფქვილი და უფავით საფურარი. 1-2 საათს დაეჭოთ ასაფრებლად. შემდეგ გააბრტყელეთ მრგვალად. დაყარეთ ზედა 250 გრ დაფრთხილი ყველი, მოუკარით თავი და ისევ გააბრტყელეთ. დანით გაფაჩხეთ და შეფრთხეთ პაქრულაქონში, ანდა გამოაყენეთ კვერთხი შეწითლებამდე. გაფრთხილეთ სპეციალურ ბრტყელ თოქსზე და წაუყვით 20 გრ კარაქი. სურჭარზე მიიგანეთ ცხლად.

წიგნის სურათები

200 გრ სიმინდის ფქვილი გაყვით. მოზილეთ. აურიეთ შიგ 100 გრ დაფრთხილი ახალი ყველი, მივით მრგვალი ფორმა და გამოაყენეთ პაქრულაქონში ან კვერთხი შეწითლებამდე.

შედგომის გასწორება

ამ შედგომის მე-13 ვერსიას და შევამოთ შედგომა, დეკორი „უცვლადების ქანდაკება“ ავტორია ვაჟაშვილი.

ლავალი ფითალი ქარხლის ფრთხილი

125 გრ ფრთხილი ქარხლის ფრთხილი გარეცხეთ, დაჭერით წყრულად, დაყარეთ ცოცხა მარილი, დახარისეთ ხელით წველის გაოსივალამდე. შემდეგ შეურეთ 175 გრ დაფრთხილი, ახალი ყველი, დაშლეთ 5 გრ წყრულად დაჭრული ჭრისი და მიღებული მასა ამოიღეთ 5 გრ ფქვილში. მოზილეთ 200 გრ პურის ფქვილი, უფავით საფურარი, გარეცხეთ 1-2 საათს გაფრთხილდეთ, შემდეგ ამოაგუნდავით, გააბრტყელეთ და ჩამოთ შიგ გამზაფრებელი მასალა, შეუკარით ბოლოები და ისევ გააბრტყელეთ. დადეთ გაფაჩხა და შეფრთხეთ პაქრულაქონში ან გამოაყენეთ კვერთხი. წითლად რომ დაიბრუნება დადეთ მოზრდილი თევზზე, შემოდან წაუყვით 20 გრ კარაქი და ცხლად მიიგანეთ სურჭარზე.

სორისინი ლავალი

60 გრ საქონლის ხორცი და ამწვენივ ღორის ხორცი გარეცხეთ, დაჭერით და დაუმატეთ 30 გრ ხაჭაპი, 10 გრ ნორი, 10 გრ მწვანელი და გააგარეთ ხორცის საკვამდე მარცხენაში. მიღებულ მასას დასახით 50 გრ ხორცის ამ ძველს ნაწარში, მოუმატეთ მარილი და წინაქა გემოვნების მიხედვით და აურიეთ.

110 გრ პურის ფქვილისაგან მოზილეთ მავარი ცომი, გადავით ორ ნაწილად და ძალიან გაათხელებთ, აიღეთ ღრმა გაჭა, ზედაპირზე წაუყვით კარაქი. ჩაფრთხილეთ ცომის ერთი ნაწილი და გააბრტყელეთ ის, რომ გაუფას ნაპირებამდე ფრაფუქა. ჩამოთ შიგ ხორცის გამზაფრებელი მასა, გასწორეთ და შემოდან დააფრთხეთ გაფრთხილეთ ცომის მეორე ნაწილი. შეფრთხეთ მათი ბოლოები, წაუყვით შემოდან კარაქი და გამოაყენეთ პაქრულაქონში გაფრთხილებამდე. მავარიზე მიიგანეთ გაჭებით შემოდან ნორკაგამსამდე.

წ. მელანაშვილი,
შმაგული

წიგნის ლავალი

100 გრ მოზარბული კარტოფილი დახარისეთ და შიგ აურიეთ 175 გრ ახალი, ძონის ყველი. მოზილეთ 200 გრ ფქვილი, უფავით საფურარი და გაფრთხილეთ. ცომი გააბრტყელეთ მრგვალად, დააფრთხეთ მოზრდილად მასა, შეუკარით ბოლოები და ისევ გააბრტყელეთ, შემდეგ შეფრთხეთ გაფრთხილეთ პაქრულაქონში ან გამოაყენეთ კვერთხი, რიცა შეწითლებება, გაფრთხილეთ მოზრდილი თევზზე, წაუყვით 20 გრ კარაქი და ცხლად მიიგანეთ სურჭარზე.

შედგომის გასწორება

ფრთხილ საქაროვლის ქალის 1971 წლის მე-2 ნომერი მე-11 ვერსიის მეორე სვეტის მეოთხე ანაკი უნდა იკავებოდეს ასე: უნაყარბიტების ანაკარბიტების დაფრთხილების შემდეგ ევა ბრტყელის მასა — ანაკი ბრტყელ ქარ საქაროვლის კომპარტის ცენტრალურ კომპარტზე მინიგარბიტის სექტორის ბელმანევილიც. და მერე კი ბოლოის სახეშეწოთ უნაყარბიტის ცენტრალურ დაუდლებით დეკორი იკ.

გარეყანის პირველ ვერსიას — „სიბი გოგონა“. მხატვარი გ. კობახიძე.
გარეყანის მეორე ვერსიას — ფოტოგრაფი დ. ა. კობახიძისა.

<p>რედაქტორია მარიკა მარათაშვილი</p>	<p>სარტ. კოლეჯია წ. მარათაშვილი, მ. კალანდარიანი (მ. მ. მდინე), წ. კახიანი, თ. ლავალიანი, ს. სიბი, მ. სიბიანი, წ. მელანაშვილი, ლ. მელანაშვილი (მხატ. რედაქტორი), თ. მარათაშვილი, წ. მარათაშვილი.</p>	<p>საქ. კ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა</p>
<p>ტექნიკური რედაქტორი: გ. მდინე</p>		
<p>რედაქციის მისამართი — ლენინის ქ. №14. ტელეფონი №1, №2: რედაქციის — 99-98-71. მისებისგებელი მდინე — 93-98-56, განყოფილება — 99-50-39, მხატვრული რედაქციის — 93-98-57, სამედიცინო-საბავშვო — 93-98-54. გეგმათა სამუშაოდ 16/11-71 წ. სელმურჩილი დასაბეჭდად 18/11-71 წ. ქალაქის ზონა 60 X 90/ქ. ფიზიკური საბავშვო ფრთხილი 3, საბავშვო საგანმრთლებლო თამაშ 53</p>	<p>ტარაგი 123.260. შედეგ № 531. უფ 01954 ფასი 30 კპ.</p>	<p>საქ. კ. ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობა</p>

საქ. კ. ცენტრალური გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. № 14.
Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

მსახი ცეკვა

სომხის უმცროსი პეპეზაღა დ. იაკობაშვილი

ИНДЕНС 76178

8145782

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԻԿԱՆ
ՔՈՆՑԵՐՎԱՏԻՎ
ՊԱՐՏԱԿԱՆ
ՊՐԻՆՑԻՍԻՍ

